

PRIMORSKA BORBA

Leto III. — Štev. 17.

Ajdoščina, 26. aprila 1947

Cena 4 jugolire — 8 metrolir.

V Pregarjah
je veselje,
saj orjejo
s traktorjem!

NAJ ŽIVI PRVI MAJ

MOBILIZACIJA VSEH SIL NAŠEGA DELOVNEGA LJUDSTVA ZA IZVRŠITEV IN PREKORAČENJE TITOVE PETLETKE!

**Živela Osvobodilna fronta —
boriteljica za boljše in srečneše življenje
narodov Jugoslavije!**

**VSE ZA IZVEDBO PETLETNEGA
PLANA!**

27. aprila bo minilo šest let, odkar je bila na pobudo Komunistične partije Slovenije ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda. Ob letošnjem praznovanju desetletnega obstoja KP Slovenije se je ponovno z vso jasnostjo pokazalo, pod kakšnimi pogoji je Osvobodilna fronta nastala in zakaj je prav Komunistični partiji pripadla vloga njenega organizatorja.

Slovenski narod je namreč izšel kot zmagovalec iz preteklega vojne zato, ker je KP že v globoki preteklosti, OF pa takoj od svojega početka postavila pred slovenski narod, da si mora svobodo priboriti sam in si v tej borbi poiskati takega zaveznika, ki mu je tudi naša svoboda draga ter se nasloniti nanj. Slovenski narod je pod vodstvom svoje OF to uresničil: z vseljidsko vstajo je bil naš narod okupatorja in domače izdajalce. To borbo pa je vodil rano ob rami z ostalimi jugoslovanskimi narodi in si skupno z njimi izbral maršala Tita za svojega voditelja. Svojo iskreno naslonil na velikega in netlebičnega zaveznika SZ in tako tudi utrdil zavezništvo z ostalimi ljudskimi demokratičnimi množicami v svetu.

Na dan ustanovitve OF imamo pred očmi našo borbo in naše zmage; pa naj gledamo na preteklost ali v prihodnost. Borba in zmage v preteklosti so za nami: njihov rezultat je FLRJ, država, v kateri smo vsi jugoslovanski narodi enakopravni in imamo oblast v svojih rokah. Pred nami pa je izgradnja dežele v močno in neodvisno državo, v kateri bo vladalo popolno blagostanje. V to nas danes vodi OF v sklopu Ljudske fronte Jugoslavije z našim dragim maršalom Titom na čelu. Šesta obletnica ustanovitve OF je torej silno pomembna: pred nami je namreč prva Titova petletka, v kateri moramo z našim delom izpremeniti našo deželo v napredno industrializirano in elektrificirano državo, kar je brez dvoma osnovni pogoj za doseg blagostanja našega ljudstva, naših delavcev, kmetov in delovne inteligence. In prav zato, ker tvori ta predpogoj gospodarski načrt — petletni plan, postavlja pred nas OF borbena geslo:

»Vse za izvedbo petletnega plana!»

Zato je prav, da ob tej priložnosti govorimo predvsem o tem, kako morajo delati naše organizacije OF, da bo petletka ne samo zaključena, ampak tudi predčasno izvršena.

Zadnja seja Glavnega odbora OF je podrobno obdelala naloge, ki jih morajo izvršiti organizacije OF za izvedbo petletnega plana. Ti sklepi niso neki ozki zaključki, temveč se v njih jasno odražajo, kaj pomeni izvedba plana za delavce, kmete in delovno inteligenco v naši državi glede na njihovo lastno bodočnost, in je torej tudi jasno, da se morajo v delo za izvedbo plana vključiti vsi. Kot uvod za to so bile razpisane volitve v odbore OF, da zagotovijo povsod v vasi, tovarni itd. dobro vodstvo, ki bo znalo tudi vsakega poedinca vključiti v delovno pripravnost planu.

Izvedba volitev nam je pokazala, da se ljudstvo zaveda, kaj pomeni v tem času dobro vodstvo tudi v naših osnovnih enotah, predvsem na vasi. V ogromni večini so bili namreč izvoljeni v odbore predani, zvesti in delavni ljudje. Novi odbori s delom že pričnajo, morajo ga pa še bolj poglobiti.

Oglejmo pa si sedaj neposredne naloge, ki omogočajo vključitev vasi v plan. Vsem nam je pač znano, kakšno mesto zavzemajo v izvedbi petletke naši kmetje — naša vasi, ne glede na to, da je v planu dan osnovni poudarek industrializaciji in elektrifikaciji države. Naš maršal Tito je voleno naše vasi v izvajanju petletke natančno začrtal že v svoji novoletni poslanici, ko je dejal:

»Kmetje in kmetice Jugoslavije! Po-sejte v tem letu vsak košček zemlje in vrta. Dajte čim več vaših proizvodov onim, ki delajo v tovarnah, pri transportu, na raznih gradnjah, ker boste na ta način čim lažje, hitreje in ceneje prišli do raznih orodij, strojev, obleke in vsega, kar vam je potrebno!»

S tem torej, da naši kmetje pridelajo čim več živil, omogočajo našim delavcem delo v tovarnah in v gradnjah novih tovarn, s tem, da pa uvajajo v poljedelstvo pridelovanje industrijskih kultur, večajo svojo proizvodnjo na proizvodnjo naših

industrije, kar jim pa tudi omogoča najboljši trg za njihove pridelke.

Iz tega sledi, da morajo organizacije OF na vaseh organizirati — v kolikor pa je to še izvršeno — pa dobro dovršiti gospodarsko organizacijo.

Postavi se vprašanje, kaj vse bo naša vasa v letošnjem letu izvršila za izvedbo petletnega plana. V volitvi kampanji so se naše vasi zavestno obvezale, koliko bodo posejale in koliko bodo teh svojih pridelkov prodale državi. Tem obvezam je treba dati sedaj pravo organizacijsko obliko. Utrditi moramo naše nabavno-prodajne zadruge tako, da bodo v stanju izvesti pravilen odkup in da bodo na drugi strani sposobne tudi nabaviti za našo vasa to, kar trg že daje. Zato je nujno, da se pri organizaciji in delu Naproz odpravijo še nekatere napake, ki onemogočajo njihovo pravilno delo. To je eno izmed torišč dela naših odborov OF, katerega morajo silno vestno uršiti. Volična kampanja je dokazala, da dosega tega ni tako težavno, kot so si predstavljali nekateri neodložni tovariši, ali pa kot to stalno »dokazujejo« v bistvu ljudski oblasti sovražni poedinca — reakcionarji. Brez dvoma pa je osnovno, da moramo odpraviti, kot je bilo že večkrat poudarjeno, profilarstvo, ki dela prepad med zadrugi in vodstvom zadruge, ter preiti na zdravo načrtno delo. Prav sedaj imajo naše Naproze dano jasno orientacijo za svoje načrtno poslovanje: selveni plan, obveze vasi za oddajo pridelkov in že precej dober pregled nad tem, kaj se s proizvodnjo industrije za našo vasa že lahko dobi. To so stvari, ki dajejo Naprozam vse pogoje za to, da si utrdijo svoje temelje in delajo po načrtu, ki bo prinašal korist skupnosti — državi in poedinu — zadrugi. Letošnje leto morajo imeti naše Naproze tudi že svoj načrt! Vodstvu Naproz, kakor tudi zadrugi morajo biti znane številke, ki ponazorjujejo delo zadruge tako pri odkupu kot pri nabavi.

Primere »trmoglavcev« kot so jih predstavljali nekateri poedinca upravnega odbora nedavno reorganizirane ajdovske in idrijske okrajne Naproze, bomo morali od sedaj mnogo hitreje reševati, ker so slednji brez dvoma zavirali zdrav razvoj Naproz s tem, ko so imeli pred očmi zgolj profilarne cilje in se zaradi tega tudi niso vezali z vami po vpraševanju odkupa itd.

O vlogi zadrug za izvedbo petletnega plana je podrobno govoril v svojih člankih predsednik vlade LRS tovariš Miha Marinko. Naglasil je pomen produktivnega zadrugištva na deželi in vse njegove prednosti. Zato bi bilo napačno gledati na zadrugištvo z ozkega stališča in pripisovati pomen za izvedbo petletnega plana samo gotovi obliki zadrugi organizacije. Organizacije OF morajo delati na tem, da kmečke produktivne zadruge zdravo in terenskim prilikam primerno rastejo, da je njihova rast zadrugiškom razumljiva, da jo na osnovi tega predvsem sami pospešujejo. Toda o primeru Naproz je bilo nekoliko več govora prav zato, da se jasno prične dejstvo, da je delovna vključitev naših vasi v izvedbo plana dejansko mogoča povsod.

Vključitev naše vasi v plan si moramo ogledati še z druge strani: čim več naše mladine bo odšlo na progo Samac—Sarajevo, čim več naših zidarjev, tesarjev, godnih delavcev in težakov bodo poslani naše vasi na delo k republikim gradbenim podjetjem, tem večja bo hitrost izvajanja industrializacije in elektrifikacije države, tem prej bodo nove tovarne izdelovale v zadostnih količinah blago, ki ga rabimo. Tudi pri tem je važno, da novoizvoljeni odbori načrtno delajo. Oportunizem, ki zagovarja to, da bi naši zidarji, tesarji itd. v glavnem ostali doma za obnovo podeželja, je treba povsod, koder se pojavi, napraviti konec. Naši odbori Fronte morajo znati dokazati, zakaj je večje važnosti to, da damo predvsem specializirano delovno silo, kot so to zidarji, tesarji itd. najprej za gradnjo naše težke industrije. To pa sicer nikakor ne pomeni, da se »odlaga« obnova podeželja.

Resnica je, da imamo v Slovenskem Primorju veliko delovne sile, naša naloga je, da skupno z okrajnimi in vaškimi odbori OF takoj pričnemo s njeno mobilizacijo. Ne bo dober isti odbor OF, ki bi samo poročal: »Govorili smo o tem, da je treba, da odide predvsem strokovno usposobljena delovna sila na delo v težko industrijo itd., temveč bodo dobri tisti

Prvi maj je odraz našega boja in naših naporov, v istem času pa naših zmag, veselja in smelega pogleda v bodočnost

Pred nami je veliki dan, prvi maj. Temu dnevu je dajal že v preteklosti utripi življenja in pomena težak in krvav boj delavcev in delovnih ljudi sploh, boj za mir in demokracijo, boj proti izkoriščevalcem in vojnim hujskačem.

Zato živi prvi maj z nami in je odraz našega boja, naših naporov, hkrati pa naših zmag, našega veselja in smelega pogleda v bodočnost. Kakor je bil do osvoboditve nerazdružljivo povezan ta naš veliki dan s krvjo delavcev in delavk ter delovnih ljudi sploh v štrajkih in bojih s protiljudskimi policijskimi režimi, kakor je družil izkoriščane delavce, bedne kmete, izmučene matere in mladino, da so dvignili svojo žuljavo pest v osvobodilnem boju in nasmejanji hč ter vedrega pogleda v življenje vodili težak, krvav boj, tako je danes nerazdružljiv prvi maj z našimi delovnimi napori.

Pred nami je prva petletka. Borba za uresničitev tega našega plana je nadaljevanje našega boja za boljše življenje.

Zato pa mora ta borba postati vseljidska borba, kakor pravi tovariš Kardelj. Če pa hoče postati taka, potem mora dati tudi obrise našemu velikemu prazniku prvemu maju. Na ta način bo ta borba še bolj globoko vseljidska borba in bo zajela vsak kotiček naše zemlje in vse sektorje našega življenja, postala bo bojni klic delovnega ljudstva, ki na prvi maj pregleduje svoje sile in jih druži za pot v jutrišnji dan.

Bolj kakor kdaj koli nam morajo letos stati pred očmi besede generalisima Stalina: »Narodi nočejo več živeti po starem, prav zato jemljejo usodo svojih držav v lastne roke. Ni pa seveda dovolj, da smo se s krčevito borbo osvobodili in da imajo naši delavci, kmetje in delovna inteligenca oblast v svojih rokah, za nas ni dovolj, da smo tako razbili okove imperializma in dali ljudstvu svobodo, temveč je naša dolžnost, da damo temu ljudstvu gnotne pogoje za zadovoljno življenje.« Prvi maj kot borbena dan delovnega ljudstva ima s tem torej že dano jasno perspektivo. Na prvi

maj gremo z obljubo, da se bomo vztrajno, neumorno in neprestano borili za izvedbo naše petletke.

Ko pa imamo pred očmi tako jasno našo pot, moramo imeti stalno pred očmi, da nas vodita v izvrševanje teh nalog naša herojska Komunistična partija in naša Ljudska fronta. Zavedati se moramo, da je predpogoj naših jutrišnjih uspehov zveza delavcev in kmetov in iskreno prijateljstvo narodi bratske Sovjetske zveze, najvztrajnejše borke za utrjevanje miru na svetu. Niti za trenutek pa ne smemo pozabiti, da so naši zavezniki za naše boljše življenje vse demokratične sile v svetu, ki z velikanskimi simpatijami spremljajo naš žilav boj za gospodarsko osamosvojitve.

Pri razvijanju izgradnje v miru pa ne smemo niti za trenutek pozabiti na spletčenje mednarodne reakcije, ki kuje svoje vojno-hujskaške načrte, zato si moramo zapomniti navodila velikega Lenina, da moramo, kadar preidemo v mir, biti neprestano budni, čuvati kot zenico svojega očesa oborožene sile svoje države in s tem obrambno sposobnost naše domovine.

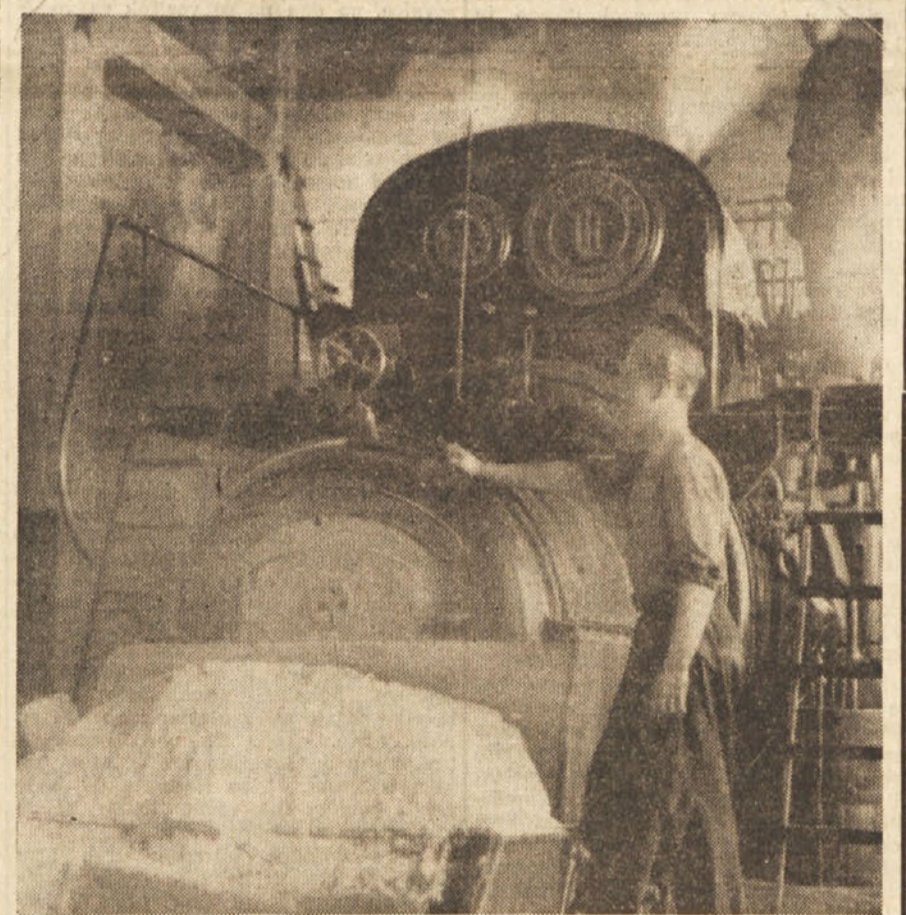
Te naše naloge s tako vsebino bomo seveda uresničili, če bomo razvili do vseh globin požrtvovalnost in delavnost naših množic, tako da bo tekmovanje sistem našega dela, udarniki ponos naše države in izumitelji dokaz sile in sposobnosti osvobodjenega delovnega ljudstva. Vsi moramo širiti dragocena izkustva našega dela, postati mojstri svojega dela, vzgojiti moramo ljudi, ki bodo obvladali tehniko, deželi moramo dati stroje in sredstev kulturnega napredka vsemu našemu delovnemu ljudstvu.

To pa je obenem tudi vsebina našega praznika prvega maja. Vse priprave našega ljudstva so posvečene poglobitvi vsebine našega boja za izvedbo petletnega plana. Prvega maja bodo naši delavci pokazali, kako smo že razumeli delo v produkciji, kako smo si osvojili norme, delo v akordu, koliko delovnih desetin imamo, koliko novotarjev in udarnikov in za koliko smo dvignili proizvodnjo. Obenem pa bodo stopili delavci na plan s svojimi obljubami, ki temelje na bogatih izkušnjah iz dosedanega dela.

Naši kmetje pa bodo pokazali, kaj so napravili za izboljšanje naše kmečke proizvodnje, in bodo dali obveze za oddajo kmečkih proizvodov domovini. Na dan prvega maja se bo jasno manifestiral lik našega človeka, ki gleda z vedrim in zaupljivim pogledom v svojo bodočnost, katero si sam s svojim delom svobodno ustvarja.

Pozabili pa ne bomo, da vodi del našega naroda na Koroškem še osnovni boj proti nasilju nemških nacifašistov in anglo-ameriških policajev, ker vemo, da vzdržanje Koroške za nas ne bo likvidirano, dokler ne bo za nas pravično rešeno, kakor je dejal maršal Tito. Zato na prvi maj dvigamo ponovno naš klic: Koroško Jugoslaviji!

Prvi maj je torej naš dan, naš veliki praznik, praznik našega dela, našega življenja, naše svobode, praznik miru.

Požrtvovalni vajenec Blažko Milan se učil voditi parni kotel, ki ga je popravil udarnik Benjamin Kovačič. Obvladati tehniko, to je danes dolžnost vseh naših delavcev. Na žagi Rizzato razumejo to stvar, saj so v sami zabojski dvignili proizvodnjo letos že za 16%, v mizarnici pa so izdelali že 200% več izdelkov, kot je bilo predvideno.

odbori OF, ki bodo poleg tega lahko poročali: »...na delo na zvezna in republiška gradilišča smo poslali veliko in toliko zidarjev, tesarjev, godnih delavcev in težakov, toliko in toliko mladine na progo Samac—Sarajevo in vsi so odšli z visoko delovno zavestjo.«

S pravilno mobilizacijo in razporedom delovne sile bomo dosegli dvojce: pravilno pojmovanje industrializacije in elektrifikacije države kot glavne naloge petletke, saj od nje so odvisni vsi drugi uspehi v gospodarstvu, in zlasti tu, v Slovenskem Primorju, bomo onemogočili zivotarjenje polkvalificiranih delavcev in jim bomo zagotovili zasluzek, ki jim pripada. Obnova podeželja pa naj v letošnjem letu še razširi svoj razmah. Prav tako kot lani, bodo množice s prostovoljnimi delom povečale vrednost odobrenih kreditov, kar pride še posebno v veljavo, če se prostovoljno delo usmeri tudi v pridobivanje materiala iz ruševin itd. Vprašanje zidarjev itd., naj se reši med drugim tudi s tem, da okrajna ali krajevna gradbena podjetja prilagajajo k izučeni delavcem

tudi vajence, samouke itd. in jim tam dajo popolno znanje. Ni samo ta način, je še vse polno drugih načinov, ki so odvisni od pobude naših aktivistov ter na ta način omogočijo v prvi vrsti odhod velikega števila delovne sile (izučeni in težakov) na zvezna in republiška gradilišča, istočasno pa zagotove tudi obnovo doma.

Niso to edine gospodarske naloge, ki stojijo pred organizacijami naše OF, so pa to brez dvoma osrednje naloge. Vse to nam jasno govori, da ni dovolj, ako imajo naši odbori OF samo lastnost delovne pripravnosti, naši odbori OF morajo tudi dobro razumeti naše novo gospodarstvo, če hočejo delati s polnim uspehom. Vemo, da je danes za novo Jugoslavijo petletka najvažnejša naloga, najvažnejša gospodarska naloga pa je obenem tudi politična naloga. Ako bodo naši odbori OF znali v okviru petletke pravilno reševati gospodarska vprašanja, bodo istočasno pravilno reševali tudi politična vprašanja. Zmagati v petletki pomeni izumitelj nad reakcijo, katere se boji uspehov nove Jugoslavije na gospodarskem polju.

Kulturno-prosvetno delo ni po pomenu od prej omenjenih nalog nič manj važno. Kulturno-prosvetno delo bo v tem času odločilno pripomoglo k duhovni preobrazbi najširših plasti ljudstva, saj mu že sedaj daje s svojim delom širok vpogled v sedanjo stvarnost. Studij po vaseh šole, bralni krožki, kulturno-umetniške družine itd. itd. omogočajo dvig in razvoj našega ljudja — zlasti mladine, iz katerih rastejo naši novi strokovnjaki, potrebni novozgrajenim tovarnam, znanstvenim šolam itd. itd.

Prav zato je važno, da novo izvoljeni odbori OF pojem ljudske prosvete razumejo tako, da je prosvetno delo res ljudsko, to se pravi v skladu z interesi ljudstva. Ali je potemtakem težko najti vsebinsko kulturno-prosvetnega dela, če vemo za osnovni interes ljudstva, to je močna in neodvisna ljudska država? Odgovor temu je naša OF že dala. I. Kongres ljudske prosvete v Ljubljani je kulturno-prosvetnemu delu natančno začrtal smer, ki je tesno naslonjena na izvajanje petletke.

France Perovšek.

ŽIVELI HEROJI DELA, DELAVCI, KMETJE IN DELOVNA INTELIGENCA, NAJBOLJŠI SINOV NAŠE DOMOVINE

USPEHI PRVEGA TROMESEČJA TEKMOVANJA V IDRISKEM RUDNIKU

Taki so liki delavcev, ki zavestno in požrtvovalno grade ljudsko državo

V vzhodu Kopalove planine in Čakovnika, ki sta pokrita z bujnimi bukovimi in smrekovimi gozdovi, leži mesto Idrija, značilno po svojem rudniku živega srebra. Delavske hiše so posejane po gričih okoli mesta med med črešnjim drevjem. Samo mesto s svojimi zgradbami in ustanovami je značilno staro rudarsko mesto. Iz visokih dimnikov nad jaški in topilnico se vije gost temen dim. Vagončki rudarske železnice prevažajo dragoceno rudo iz rogov v zbiralnice in od tod v topilnico. Skupine rudarjev hite v raznih izmenah po mestnih ulicah z rudarskimi svetilkami v

energije, kar izpričuje, da se rudniške naprave vedno bolj in bolj spopolnjujejo.

Vodstvo rudnika skrbi tudi za usposobitev novih kadrov in za splošno izobrazbo delavstva. Vršni se namreč pet različnih tečajev, katere obiskuje 25% delavstva, od katerih je redno 95% udeležba. Tečaji se vršijo za usposobitev kopačev, topilničarjev, kurjačev in strojničarjev, rudniških nadzornikov in knjižničarjev. Pouk, kateremu sledijo tečajniki z velikim zanimanjem, se vrši 150 ur mesečno.

dosegel polno kapaciteto izrabljenih strojev in dovršitev del pred rokom, mi je skromno odgovoril: »Vsi skupno smo smotno in načrtno organizirali in porazdelili delo. Spopolnili smo nekatere stroje in jim dali nove kroglične ležaje.« Stisnila sva si roke in rezkalni stroj je spet zabrněl...

Ogledal sem si še starinski skobelni stroj, kateremu so zamenjali ležaje iz medij krogličnimi ležaji, in veliko »gater« žago za okrogel les. Tudi v tem oddelku me je presenetila iznajdljivost naših delavcev. Mizar Fojer Ivan me je seznanil, kako deluje nova naprava na firmicah, ki pelje okrogli les iz »gater« žage do cirkularke, ki obžaga okroglemu lesu robove, in se tako prihrani polovico časa. Napravo — zamisel mizarjev — poganja stroj »upornik«, izdelan v lastni mehanični delavnici. V izdelavi so trije novi tovrstni stroji.

Pot me je zanesla tudi v jašek »Borbec« med rudarje, ravno v trenutku, ko so si dali izmeno; bili so v zaprašenih, preprostih delavskih oblekah, eni so prizigali in drugi ugašali svetilke, ker so dokončali svoje dnevno delo. Približal sem se slokemu rudarju, kateremu use je že na obrazu poznalo, da že dolgo vrsto let dela v rovih. Zanimalo me je, kakšno je življenje v rovih pod zemljo. Kmalu sva bila v živahnem razgovoru. Povedal mi je, da si že od mladih let služi sam svoj kruh, da je s svojim dvajsetim letom vstopil kot rudar v rudnik, kjer dela že enaindvajset let. Za časa narodno-osvobodilne borbe se je pridružil partizanskim edincem, kjer je kot komandir minerskega voda Vojkove brigade izvršil več sabotažnih akcij na sovražnikove prometne veze. Sedaj pa mi je pokazal svoje žuljave roke z nasmehom, rekoč: »Vedno sem bil zatiran in zaničevan. Danes pa po svojih močeh delam s temi rokami, v zavesti, da moramo kot za časa borbe napeti vse sile, da izvojemo veliko gospodarsko bitko, da dosežemo naš cilj gospodarske neodvisnosti in zboljšanje življenjskih pogojev vsega poštenega delovnega ljudstva. Stalno,« je še pripomnil, »mislim na to, kako bi iznašli pravo, ki bi v rovih odstranjevala prah, ki ga dvigajo vrtni stroji.« Delo ga je klicalo v rov. Kolesa dvigala so se oglašila z zamolklim ropotom. Dvigalo z njim in skupino sotovaršev je zdrknilo v globino. Kmalu za tem so zabrneli v globini več sto metrov vrtni stroji in rovnice, na dan pa so vozček za vozček prihajale dragocene kopice rude živega srebra.

Z občudovanjem sem gledal za njimi. Nek sotovarš, ki je prišel iz rova, mi je povedal, da je sloki rudar Bizjak Jožef, udarnik, ki je že lanskega leta presegel normo za 21% in je letos normo prekosil skoraj še za enkrat toliko kot lani. Taki so liki naših delavcev, ki s svojo zavestjo in požrtvovalnostjo pomagajo graditi našo ljudsko državo.

Just Perat.

Dvakratni udarnik Bizjak Jožef in udarnik Eržen Avgust sta s požrtvovalnim delom prekoračila norme

rokah. Trdo je njihovo delo pod zemljo, toda odkar je svoboda, jih vidiš vedrih, nasmehanih obrazov. Na delo v osrje zemlje gredo v zavesti, da delajo v svojem rudniku, da niso več predmet izkoriščanja, kot so bili prej vseskozi. To njihovo zavest najjasneje izpričuje dejstvo, da bo 1. maja 42 požrtvovalnih kopačev, topilničarjev in delavcev mizarске in mehanične rudniške delavnice, proglašanih za udarnike, ker so presegli normo pri dvigu produkcije in zboljšanju rudniških naprav.

Idrijski rudarji so napovedali tudi enoletno tekmovanje vsem metalurškim rudnikom v Jugoslaviji. Kljub izredno slabemu vremenu in velikim padavinam, ki so ovirale delo v zbiralnici in prevozu raznih goriv, so bili doseženi že v prvem tromesečju lepi uspehi. Dvignili so produkcijo in znižali so proizvodne stroške. Splošni učinki celotnega rudniškega podjetja so bili v januarju prekoračeni za 8%, v februarju za 26%, v marcu pa za 35%. V zbiralnici so v januarju presegli načrt za 21%, v februarju pa je bilo doseženih 15% manj, kot je bilo predvideno v načrtu in to zaradi snežnih ovir. Rudarji, cestna baza in vse ljudstvo je v množicah sodelovalo pri odstranjevanju snega, da se je obrat sploh obdržal v pogonu, v marcu pa je bil načrt v zbiralnici prekoračen za 34,23%. Produkcija živega srebra je znašala v januarju 5%, v februarju 5%, v marcu pa 14% nad določeno normo.

S stalnim spopolnjevanjem in zboljševanjem jamskih naprav, štednjo in izvežbanostjo delavcev pri vrtnih strojih in polaganju min, kakor tudi z izboljšanjem rovnih faktorjev je bilo v januarju porabljenega 10%, v februarju 33%, v marcu pa 36% manj eksploziva kot je bilo predvideno. Prav tako je bilo na jamskem lesu prihranjenega v januarju 24%, v februarju 24%, v marcu pa 51% lesa in približno 8% električne

Stroji v rudniku se vrtijo in pojo neumorno svojo pesem dela. V mizarški delavnici sem našel pri rezkalniku v delo zatopljenega delavca udarnika Ferjančiča Rudolfa, ki je kljub izrabljenim starinskim strojem presegel normo in je že drugič predlagan za udarnika, ker je pripomogel, da so bili stroji 100% izkoriščani, in so bila dela že predčasno dovršena; normo je presegel za 20%. Težko mi je bilo motiti ga pri delu, vendar sem ga nagovoril. Pripovedoval mi je o svojem življenju v partizanih, kjer se je nahajal v Drugem udarnem črnogorskem korpusu v Liki in na Hrvaškem. Po osvoboditvi, ko je častno izpolnil domovinsko dolžnost, se je vrnil v rudnik in stopil v mizarško rudniško delavnico. Na vprašanje, kako je

S traktorji orjemo zemljo v kmetijski obdelovalni zadrugi v Pregarjah

Novoustanovljena zadruga je pričela z delom. Pri ustanavljanju je bilo mnogo težko, ker je bila naša vas na zelo nizki gospodarski stopnji. Pod fašistično Italijo so kmetje opuščali obdelovalne zemlje, saj jim ni donášalo niti za najskromnejše življenje. Danes so dobili kmetje pomoč v zadrugah.

S skupnim obdelovanjem zemlje bodo kmetje izboljšali zaostalo gospodarstvo in olajšali svoje življenje. S samo kmetijsko obdelovalno zadrugo pa bi uspeh ne bil popoln, kajti del kmetov, ki se za enkrat še ni vključil v kmetijsko obdelovalno zadrugo, bi ostal brez pomoči. Zato so v vasi ustanovili tudi nabavno-prodajno zadrugo. Kmetje bodo lahko prodajali drva, oglje in poljske pridelke doma.

Takoj ko so vremenske prilike dopuščale, so se pričela prva skupna dela v okviru kmetijske obdelovalne zadrug

ge. Že takoj pri prvih delih je lahko videl vsak, kako se razlikuje delo skupine od dela posameznika. Skupine so očistile sadovnjake in travnike. Po dolgem času so na novo cepili mnogo sadnega drevja. S skupnimi močmi so zadržniki izvozili gnoj na polja.

V vas je prišel traktor. To je bil največji dogodek v vasi od ustanovitve zadruge. Nekateri nezadržniki so v začetku zmajevali z glavami: »To ni za naše njive.« Toda že prvo oranje s traktorjem je zavezalo jezike vsem izkoriščevalcem, ki so računali, da bodo delali dobičke na račun tistih, ki so brez vprežne živine.

Ze v zgodnjih jutranjih urah brni skozi vas traktor. Za njim gredo skupine sadit krompir in sejat oves in ječmen. Delo gre hitro od rok, saj se zadržniki zavedajo, da si bodo ustvarili novo, lepše življenje le s trdim delom. Zene pravijo: »Sedaj nas tudi vrag ne

Široke ljudske množice nai se seznanijo z letalstvom

Nujni predpogoj za čimprejšnjo izvedbo petletnega plana je dvigovanje novih tehničnih kadrov inženirjev, tehnikov in drugih strokovnih delavcev. To nalogo bomo izvajali v okviru »Tehnične

in športne«, kjer bo v krožkih posameznih panog tehnike ljudstvu omogočeno obvladavanje osnovnih znanstvenih pojmov in praktičnega strokovnega dela.

Ena najvažnejših panog tehnike je

letalstvo. Letala potrebujemo, kajti danes se borimo za čas, za čim hitrejšo prometne zveze; letalstvo pa nam je potrebno tudi zato, da bomo še bolj utrdili obrambno sposobnost naše domovine. V krožkih športnega letalstva se vzgajajo preko pionirskega letalskega modelarstva, jadralnega in motornega letalstva ter padalstva novi kadri pilotov, mehanikov, padalcev in konstruktorjev.

Prvi pri nas v osnovanju modelarskega krožka so mladinci in pionirji iz postojnske gimnazije in osnovne šole. Pred mesecem in pol je bil krožek osnovan in sedaj ima petnajst aktivnih članov. Velike težkoče so morali bodoči letalci premagati. Niso imeli prostorov za delo, niso imeli lesa in orodja, toda vse te težkoče so premagali z vztrajnimi napori in s podporo vsega ljudstva. Sedaj so že uredili svojo delavnico in v delavski zadrugi so odprli lepo razstavno modelov. Razstava je zbudila med prebivalstvom veliko zanimanje in mnogo jih je že spraševalo, kako se napravi male beninske motorje za modele. Prav gotovo bodo predhodniki letalstva pritegnili še veliko število sodelavcev. Sedaj pripravljajo pet krasnih letalskih modelov za veliki praznik 1. maja.

Postati jadralni letalci je prvi cilj naših modelarjev

spravi narazen.« Sklenili so že in pričeli tudi s pripravami za sajenje lanu in konoplje; s tem bodo oskrbovali našo industrijo s potrebnimi surovinami.

Predsednik upravnega odbora Kmečko obdelovalne zadruge tov. Sever Anton daje vsem zadržnikom vzgled pri delu. Poleg težkega dela na polju vodi tudi administrativno delo zadruge.

Med prvimi in najprirednejšimi pri delu so: Konestabo Milan, Konestabo Janez, Zadnik Alojzij in drugi. Tudi žene ne zaostajajo. Butinar Marija, Zadnik Marija, Kuret Antonija, Konestabo Ana in druge prekosijo pri delu marsikatero moškega. Skrbimo tudi za vzgojo zadržniških kadrov: en tovariš je že šel na književniški tečaj, trije pa gredo na sadjerejskega.

Zadržniki se zavedajo, da stojijo pred njimi še velike naloge. Ko bodo končana prva poljska dela, bo treba pospešiti obnovo porušeni domov. Kjer

bo mogoče, bodo preorali vsak kosček neizkoriščene zemlje; kjer raste sedaj grmovje in robida, bo drugo leto zasajeno sadno drevje. Več hektarjev združne zemlje bodo že letos posejali z lanom in konopljo. Tako se tudi Kmečko obdelovalna zadruga vključuje v državni gospodarski načrt.

Vsem vaščanom je v veliko pomoč nabavno-prodajna zadruga. Doslej so hodili vaščani v dve uri oddaljeno Ilirsko Bistrico po vsako šivanko. Vsa ta nepotrebna pota so sedaj odpadla. Naproza skrbi za to, da bo od vaščanov odkupovala poljske pridelke, drva in oglje, prodajala pa poleg racioniranih tudi neracionirane predmete, katerih je vaščanom najbolj primanjlovalo.

Največje težkoče novoustanovljenih zadrug smo premagali s pomočjo naše oblasti in Osvobodilne fronte, brez katere bi zadruge ne dosegle svojega namena. Rot Srečko.

Novator Jurjevčič Roman je iznašel novo vrsto opeke

Danes, ko delovno ljudstvo ne dela več za izkoriščevalce, ampak zase, se odkrivajo novi talenti v vrstah delavcev, novatorji, ki vse svoje sposobnosti vlagajo v iznajdbo novih strojev, novih načinov produkcije, varčevanja skupne imovine itd.

Tak novator je tudi Jurjevčič Roman iz Postojne, ki je iznašel novo vrsto strešne opeke. Ta opeka bo pritrjena s štirimi železnimi kavlji in bo stala na strehi tako trdno, da je ne bo odnesla še tako huda burja. Prednosti nove opeke so tudi v tem, da je kritje strehe mnogo bolj enostavno in da dva človeka lahko pokrijeta dnevno 200 m² strehe. Sedaj izdeluje tovariš načrt za stroj za izdelavo nove vrste opeke. Z eno vrsto stroja bodo delali štirje delavci, ki bodo dnevno napravili 40 m² strešnikov, pri drugi vrsti stroja, ki bi izdelal dnevno 100 m² opeke, pa bi bilo zaposlenih 8 ljudi.

Novatorji so tisti, ki polagajo temelje bodočega blagostanja ljudskih množic!

Iznašel sem novo vrsto opeke, ker hočem uspešno sodelovati pri izvanjanju petletke.

V večernem tečaju v Dobravljah se uče slovenščine

Tudi Dobraveljčani ne zaostajajo v pogledu napredka za drugimi vasi Slovenskega Primorja. Ze v oktobru so pričeli večernim tečajem, katerega se je udeležilo 27 mladincev in 26 mladink, to je okrog 96% mladine. Na večernem tečaju se je predavala predvsem slovenščina, in sicer slovnica in pravopis, ker je to nujna potreba glede na to, da je bilo prebivalstvo Slov. Primorja nad 25 let brez slovenskih šol. Poleg tega pa so se vršili po tečaju še bralni večeri, kjer so mladinci in mladinke čitale iz »Slov. zbornika« in »Kako je

človek postal velikan«. Poleg slovenščine je mladina tudi računala in se izvežbala v vseh štirih računskih operacijah. Pri zgodovini se je obravnavala snov v zvezi z osvobodilno borbo in družbenim razvojem. Večerni tečaj se je končal v tem mesecu in so udeleženci pokazali prav zadovoljive uspehe. Tečaj se je vršil trikrat tedensko po 2 uri, bralni večer pa enkrat tedensko po eno uro.

Želimo, da bi se Dobraveljčani še nadalje tako dobro držali in dosegli še večje uspehe v obvladanju znanja.

„Kako se je kalilo jeklo“ na žagi Rizzato

Delavci na žagi Rizzato so izrabili odmor za to, da skupno berejo knjigo, saj vedo, da vzgoja jekleni zavest in krepi delovno sposobnost.

Delavci na žagi Rizzato se z isto ljubeznijo vzgajajo kakor delajo. Predvsem se odlikuje mladina. Nekaj mladincev in mladink se res odlikujejo in so vzor vsej ostali mladini v obratu samem in izven njega. Značilno je, da so ravno tisti, kateri se odlikujejo pri delu, vedno prvi pri tečenju, sestankih in udarniškem delu.

Ze v tekmovanju »za priključitev«, je imela naša mladina tečaj slovenščine. Zaradi pomanjkanja primerne prostora za učilnico, so nastale težkoče s tečajem. Odnegli pa niso. Tečaj se je celo razširil v pouk in v praktična predavanja iz zemljepisja v FLRJ, prirodopisja, zdravstva. Seznanili so se z življenjepismom naših najboljših voditeljev, predvsem o maršalu Titu, Kardelju, Stalinu, o prvem učitelju ljudskih množic, velikem V. I. Leninu, o naših narodnih herojih. Pozabili pa niso niti na naše pesnike in pisatelje (Prešeren, Levstik, Cankar itd.). Učili so se posamezne in zborne recitacije naših partizanskih pesnikov (Kajuh, Bor, Zupančič). Nastudirali so par igrokazov in pokazali tudi uspehe v javnosti. Uče se tudi v računaju.

Odkar je zasijalo prvo spomladansko sonce, se vrše ta predavanja na dvori-

šču, da uživa naša mladina zrak in sonce istočasno ko se uči in pripravlja za bodočo življenje.

Zadržali smo si načrt za bodoči študij in sicer od 1. maja do 1. septembra t. l., da se ustanovi neke vrste ponavljalna šola, na podlagi katere bi polagali izpite. Manjka nam pa učnih knjig. — A tudi prostega časa je zelo malo. Vendar bomo z dobro voljo vse te ovire premagali.

Pri tedenskih študijskih sestankih študira naša mladina: »Kako se je kalilo jeklo«, »Nastanek nebesnih teles«, »Pirroda in ljudje«.

Človeka res veseli, ko opazi med mladino ono silo, žejo po izobrazbi, katere premosti vse ovire.

Tudi ostalo delavstvo pridno čita časopise ter pri tem tvori rdeče koticke. Z zanimanjem sledijo razvoju političnega in gospodarskega dela naše mlade države in prav na podlagi tega se vračajo po odmoru s podvojnjo silo k delu.

Pevci moškega zbora se vadijo v petju, člani igralske skupine se vadijo za nastope, a kar je glavno, imamo tudi take, kateri se radi poslužujejo knjig iz sindikalne knjižnice, katero so si z udarniškim delom ustvarili. Marjanca Štekar.

VSAK POŠTEN DRŽAVLJAN NAŠE DRŽAVE MORA POSTATI ZAVEDEN BOREC ZA IZPOLNITEV PLANA

EDVARD KARDELJ

Na državnem posestvu Razdrto bodo gojili sladkorno peso

Poedini kmetje, ki so sicer nekaj navajeni starega načina dela, ki pa tudi nasedajo prišepetovanju ljudi starega izkoriščevalskega sveta, so modrovali, češ da so za skupno obdelavo premajhne njive in bo oranje s traktorji onemogočeno, torej da je obstoj državnega posestva nemogoč. Res je, da so bile do danes njive majhne, toda da so jih združiti. Mladi, pošteni ljudje niso nasledili nasprotovanju poedincev, ampak so se takoj lotili dela. Delati pa ni bilo lahko. Primanjkovalo je gnoja. Kaj storiti? Niso čakali, da bi se gnoj sam pripeljal na polja, opreti se je bilo treba na lastno iniciativo. Gnoja je bilo v Postojni dovolj Zopet problem: kako ga speljati? Dobili so v Postojni tudi kamion. In eva jih, mlade, nasmejane poljedelce, s kakšnim tempom prevažajo gnojila iz Postojne na polja v Razdrtem! To je veselje! Smeh, vriskanje in petje, vse to dokazuje sovaščanom, da se da vse napraviti. Vozijo naglo in ko pridejo na njivo, je v par minutah že opravljeno in kamion že drda po cesti nazaj v Postojno. V zelo kratkem času je vse dobro pognojeno, tudi tam, kjer se prejšnja leta ni oralo.

Nevarni Tomazi strmijo — vse se jim zdi neverjetno. Potem stikajo glave, šepetajo si vse mogoče stvari, pri tem pa zadovoljno motrijo mladi delavni rod, ki s novim, življenja polnim poletom obdeluje zemljo.

Po cesti iz Prestranka se vali oblak belega prahu. Naglo se vije skozi Postojno, mimo belih vasic in borovcev do Razdrtega. Dvorišče, plotovi in okna mrgole radovednih glav. In kaj vidijo? Po cesti prihaja mogočen traktor! Kopicca bosopetih otrok teče za njim. Nastane veselo pozdravljanje, vik in krik vsepovsod. Gledalci strmijo, mladeniči za krmilom se hudomušno smejejo, naglo krenejo na prvo njivo, za njimi se vije prva, rjava brazda. Kmetje nevarno pristopajo za njimi, opazujejo globoko za-rezo in ugotavljajo: »Ta pa tale! Sklonjeni obrazi postajajo čedalje bolj resni, nato se zasvetijo v nepopisnem zadovoljstvu. V trenutku so vsi prepričani, da je traktor cenena moč za vsakega novega poljedelca.

Naglo so pohiteli k delu. Traktor je urno jadral po polju, za njim se je vila tenma, rahla prst. Žene in dekleta so prihajale na njivo s semeni. Setev se je pričela. In še predno je bil zoran prvi kompleks, je nastalo v vasi povpraševanje za traktor. Zdaj je hotel vsak orati s traktorjem. Vsem hkrati pa en sam traktor ne more ustreči.

Kjer so prejšnja leta s trdim delom obdelovali teden za tednom, je bilo zdaj v par dneh gotovo. Veliki kompleksi orne zemlje so popolnoma spremenili svoje lice. Polja, ki so prej izgledala kakor staro zakrpano krilo, so zdaj enobarvna, gladka in rahla. Tudi esajenje je šlo naglo izpod rok. Posadilo pa se je mnogo več kakor druga leta. Z združenjem več njiv skupaj je bilo pridobljeno

mного neizkoriščene zemlje. Samo krompirja so posadili 7 ha. Kjer pa ta ne raste. Tako na primer so dodali še 3 ha ovsa, 50 oralov koruze in fižola, 28 oralov ječmena in mnogo povrtine. Sadili so tudi sladkorno peso, ki jo naša industrija nujno potrebuje. — Vse to nam jasno pravi, da so z letošnjo setvijo pričeli v Razdrtem z načrtnim delom. Še popolneje pa bodo delali drugo leto, ker se bodo tekmovalci tekom tega leta še marsikaj naučili. Razdrto bodo v bodoče posnemale še vse ostale vasi, ker bodo videli, da je takšno delo najuspešnejše.

Podobno kot v Razdrtem so delali tudi v Prestranku. V malo več kot tih dneh so zorali trije traktorji 17 ha zemlje. Ta rok je zelo kratek, če pomislimo, da so prejšnje čase trpeli na istih poljih ljudje in živina z dneva v dan čez ves

mesec. Pozna je bila letošnja pomlad, ker pa je znalo ljudstvo mobilizirati k delu vse delovne sile, se je vse naglo opravilo. Pri tem pa je veliko pripomogla zlasti naša vojska, kateri bodo naši kmetje ostali vedno hvaležni. V velikem zadovoljstvu pripoveduje stari oče v Razdrtem: »To je v resnici naša vojska, ta se zanima in trudi celo pri obdelavi našega polja.«

Vse hiti in dela, posejan bo sleherni košček obdelovalne zemlje, s tem je zajamčeno, da v novi Jugoslaviji ne bo lačnega človeka. Vsi naši kmetje pa bodo vsak dan bolj uvideli, da je skupno delo s stroji tisto, ki bo vaško prebivalstvo osvobodilo nekdanjih okovov, ko so garali od jutra do pozne noči; dvignilo se bo blagostanje vasi in mnogo več časa bodo imeli kmetje za učenje, vzgojo, razvedrilo... Marko

Požrtvovalni traktorist Kurk Nikolaj iz Ajdovščine zorje v leteči brigadi dnevno 2 ha na raztresenih predelih.

ČEBELAR RUPNIK JE IZNAŠEL NOVO MATIČNO REŠETKO

Čebelar Ivan Rupnik iz Idrije je izdelal novo matično rešetko za izpopolnitev Znidaršičevega panja, ki se je v dvoletni praksi pokazala kot zelo praktična in dobra. Nova naprava odpravi mnoge nedostatke dosedanjih panjev. Zviša se produkcija medu in se pridobi na času v razmerju 1:3. Omenjeni čebelar je izdelal v lastni delavnici vse naprave, ki so potrebne pri gojenju čebele. Sedaj ima v načrtu izdelavo nove stiskalnice satja s pritiskom 200 atmosfer. V preteklem letu je vžil tudi približno 160 kg umetnega satja za razne čebelorejce v idrijsko-cerkljanskem okraju.

Po njegovih izjavah bo nova rešetka, ki je izdelana iz aluminijastih prečnic in trdega prepariranega lesa z zdržljivostjo

35 kg, odgovarjala vsem zahtevam umnega čebelarstva. Odpravljen bo z namestitvijo te rešetke zamudno pregledovanje panjev zaradi morebitnih zalezkov matičnikov, kakor tudi vmesni nedostaki med okvirji in palicami. Čebele prehajajo skozi to rešetko z lahkoto in si ne kvarijo kril kot pri dosedanjih pločevinastih rešetkah. Tudi produkcijo medu je v letu 1945 dosegel v panjih z novo rešetko za 2 do 3 kg višjo kot v ostalih. Lansko leto je imel vse panje izpopolnjene s to napravo.

Svojo iznajdbo je prijavil MLO v Idriji, ki mu gre pri njegovih poizkusih vsestransko na roko. Na razpolago so mu dali večjo količino trdega aluminija. Poizkusi kažejo, da bo ta naprava veliko koristila našim čebelarjem.

Prvega maja bomo v Ilirski Bistrici odprli dom Ljudske prosvete

Vesela je letošnja pomlad v Ilirski Bistrici! Med drugim obnavlja mladina s polno paro tudi stavbo za ljudskoprosvetni dom. Delo gre urno izpod rok in dom naglo raste od tal. Do 1. maja mora biti delo končano, zato giblje sleherni mišičica s podvojeno silo. Živo delovno razpoloženje privabi vsakega prehodnika na ogled. Strokovnjaki merijo, delajo neumorno načrte in zidajo. Njihovi obrazi so strogi in zamišljeni, čela potna. Vsak si prizadeva, da bi dal od sebe čim več ustvarjalnih zamisli za dom, v katerem se bodo učili in vedrili v življenju. Vse se giblje, dela, hiti. Mladina vozi gradbeni material. Samokotnice se urno križajo. Mladenke jih polnijo, lopate veselo odmevajo daleč po trgu. Ljudstvo jih zadovoljno opazuje. Starci, ki hodijo mimo

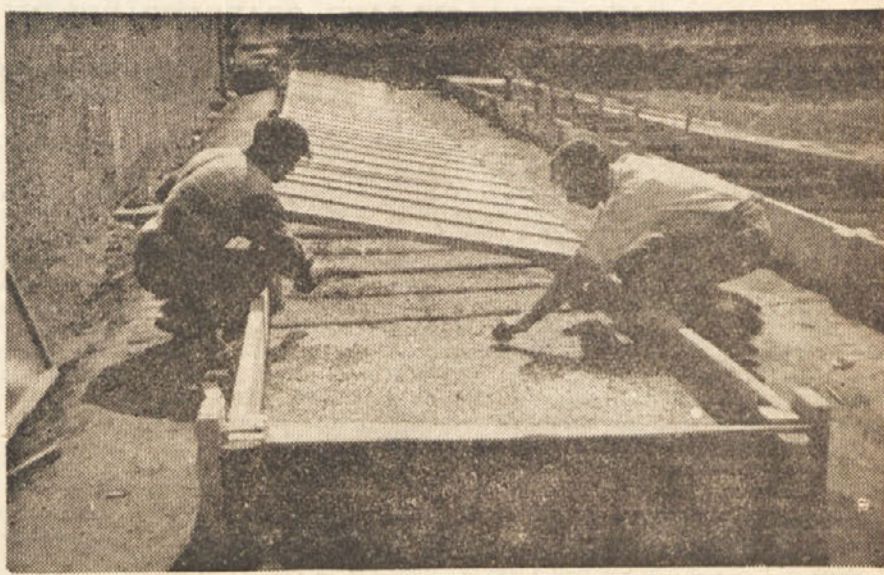
na sonce, se ustavljajo in kramljajo. »Včasih smo se takih hiš čimbolj izogibali,« pripovedujejo v pogovoru z nedomačini. »Na pročelju je običajno kričala vrsta velikih črk 'Casa del Fascio'. Notri so se mogočno šopirili tolsti fašistični župani. Srepa so gledali na nas, sami pa so prirejali bankete, imeli konference, pijani črnosrajčniki. V veliki dvorani so profesorji poročali o učenem uspehu za pomenjevanje delovnih ljudi. Odborniki so zehali. Ugotavljali so, koliko bo treba še naropati, da si napravijo rezerve za povratek v domovino 'večnega Rima'. Tako je bilo skozi vsa leta pod tujcem. Prišla je okupacija. Po sosednjih gričih je zaropotala partizanska strojnica. Črnosrajčniki so močno izbuljali oči in se plašno ozirali. Znašali so se nad poštenim ljud-

stvom. Še so prirejali bankete, naslajali se se z mučenjem in preganjanjem, njihovi obrazi so bili čedalje bolj pijani in epačeni. Ljudstvo je pristopalo v partizanske vrste. Dnevno so gorele sosednje vasi, v ognezj so pehali starce, bistriška okolica je bila gosto preprežena z dimom. Spomladi 1945. leta pa je nenadoma zgnila vsa ta drhal. Na sredo je še prej zgorelo to njihovo gnezdo. Prišli so partizani in z njimi smo vsi po dolgem času spet zadihali.« Tako pripovedujejo očanci, nato se zadovoljno odpravljajo s palico v rokah na sončenje. Hudo je bilo včasih, toda zdaj je vse to za nami. Pri delu velikih stvari se vse pozabi. Vsak misli in govori samo o delu za lepše bodoče življenje nas in še posebej naših otrok.

Dom ljudske prosvete bo veselje in pomos bistriškega delovnega ljudstva. V veliki dvorani se bodo zbirali delavci in kmetje. Prihajali bodo na zdrave prireditve, se seznanjali z umetnostjo in tudi sami nastopali. Iz njihovih delavskih vrst bo nova Jugoslavija črpala umetnike, ki bodo znali uprizarjati ves trud in veličastno borbo delovnih svobodnih ljudi, ki bodo popolni gospodar narave. V knjižnicah bo mrgolelo ljudi. Knjige bodo napredne z bogato vsebino. Vsi se bodo z veseljem učili iz teh knjig. Kmetje bodo odhajali iz knjižnice s kopico načrtov in jih preenjajali v svoje poljedelstvo. Rasli bodo novi agronomi. Iz vrst delavstva mogočni strokovnjaki: tehniki, inženirji novega kova. Lice zaostalosti naše dežele bo postalo kmalu napredno. Dalo bo vsemu svetu odraz dela svobodnih, srečnih ljudi v novi domovini. V fizikalni dvorani si bodo utrjevali zdravje močni ljudje. Krepili bodo mišice, rasli bodo orjaški, nepremagljivi branilci tega, kar so si sami s težko borbo priborili.

To niso sanje! Z delom se da vse napraviti, to jasno govore dejstva. Tako je in tako mora tudi biti v deželi, kjer si je ljudstvo priborilo oblast in kjer ljudstvo samo gradi.

1. maj bo v paradi dela med drugim pokazal tudi novi ljudskoprosvetni dom, na katerem bo ponosno visela velika jugoslovanska zastava in se vila v pomladanskem vetru. Rdeča, peterokraka zvezda bo mogočno odsevala na razstavo dela. Delovni ljudje, ki bodo korakali po ulici mimo, se bodo nanjo ponosno ozirali. Postali bodo še bolj zavedeni in še večjo vneto pristopali k nadaljnjemu delu. Aljoša

Sajenje tobaka v tople gredice

SADILI BOMO TOBAK, KI V NAŠEM KRAJU NAJBOLJE USPEVA

Kmetijstvo v sezanskem okraju je bilo včasih v težkem položaju. Zemlja ne rodi mnogo in zato je bilo vedno veliko povpraševanje, s čim se bodo kmetje preživljali. Toda nova ljudska država je odprla tudi v tem pogledu nova pota.

Na državnem kmetijskem posestvu v Ocizli so sklenili, da bodo pričeli saditi tobak. Pripravili so že okrog 100.000 sadik in v teh dneh je v delu sajenje.

Z velikim delovnim poletom kmetijski delavci izvršujejo svoje delo. Kmetje okoliških vasi si pridejo delo večkrat ogledat in pravijo, da bodo tudi oni pričeli saditi take rastline, ki na njihovi zemlji najbolje uspevajo. Našim kmetom ne bo več treba skrbeti za to, da bi vsak na svojem malem razdrobljenem kmetijstvu pridela vsaj to, kar potrebuje zase. Bodočnost je našemu kmečkemu prebivalstvu široko odprta.

S fizikalnim tednom se v Idriji pripravljajo na 1. maj

Fizkultura je v novi ljudski državi velikega pomena. Z njo se ustvarjajo zdravi, krepki, delavni ljudje, ki bodo sposobni premagovati vse napore v gradnji novih tovarn, ki bodo sposobni tudi že pripravljeno priti v služenje kadrovskega roka v naši ljudski armadi.

Mladina Idrije vse to dobro razume, zato je na pobudo Centralne splošno obrtne šole pričela 20. t. m. svoj mladinski fizikalni teden, ki se bo zaključil kot manifestacija dosedanjega dela v prvem tromesečju 1947 in kot predpriprava za veliki delavni praznik — 1. maj. Zamisel, ki jo je dala Centralna splošno obrtna šola, je zajela okrog 280 mladincev in mladink iz rudnika, tehnične in obrtne šole, gimnazije in iz mesta ter pionirjev. Tekmovalci bodo za Kandučevo pokal, ki so ga izdelali v obrtni šoli. Ta pokal ni nit iz srebra nit iz zlata, temveč je simbol vsega našega dela. Delavske roke so ga napravile iz živosrebrne rude idrijskega rudnika. Ime nosi po idrijskem junaku Ivanu Kanduču, ki je v borbi za osvoboditev dal svoje mlado življenje.

Z vsim vneto se mladina po posameznih aktivnih pripravila, da si pokal osvoji. Izdelali so si tedenski program za tekmovalce v sedmih panogah: pomladanski cross, nogomet, košarka, odbojka, partizanski marš, lahka atletika in štafeta s priziganimi baklami okrog mesta. Zajeli so torej fizkulturo vsestransko. Poseben odbor izdaja tudi ciklostirani dnevnik fizkulture teden »Tekmovanje«, v katerem sproti poročajo o doseženih uspehih, prav tako pa opozarjajo na razne pomanjklivosti.

Spomladanskega crossa, s katerim je bil teden fizkulture pričet, se je udeležilo 284 tekmovalcev. Izmed članov, ki so tekli na progi 2200 m, je bil prvi tovariš Tratnik Marjan iz tehnične šole s časom 9,09. Med mladinci, ki so pretekli 1000 m, je bil prvi Škarbot Renat v času 5,37. Med mladinkami je bila najboljša Premozer Lavra, ki je pretekla 800 m v času 3,38. Najboljši pionir je bil Blaj Silvo s časom 1,35 na 500 metrski progi. Poljanec Marija, pionirka iz osnovne šole, pa je pretekla 300 m v času 1,6. V prvem dnevu tekmovalja je vodila tehnična šola, ki je v drugem dnevu še povečala svoj naskok z dvema zmaganama v odbojki in nogometu. Zdravo tekmovalje za pokal se bo

še naprej zelo živo razvijalo. Najboljši aktiv, ki si bo pokal priboril, ga bo obdržal leto dni.

Geslo »Zdravega in odpornega telesa v izvedbo petletke« si je idrijska mladina osvojila!

KAKO SE UČIJO V KMETIJSKI ŠOLI V TOLMINU

Kmetje v tolminskem okraju se v pretežni večini ukvarjajo z živinorejo in mlekarstvom, kar je v teh predelih najbolj donosno. Kot svojo glavno nalogo si je ljudstvo postavilo strokovno usposobiti ljudi, ki bodo izboljšali in uvedli moderne načine živinoreje. Ljudska oblast je zato osnovala nadaljevalno kmetijsko šolo v Tolminu, ki jo obiskuje 20 učencev. Ti tovariši in tovarišice bodo po končanem pouku lahko uspešno dvignili živinorejo na Tolminskem. Poleg tega, da se gojenci uče splošnega mlekarstva, sirarstva, živinoreje, živinozdravstva, poljedelstva, vrtnarstva, pa dvigajo tudi svojo splošno izobrazbo. Uče se slovenščine, matematike, fizike, kemije itd. Tečajniki kažejo veliko zanimanje in uspeh bo prav gotovo zelo dober. Tudi predavatelji z velikim trudom razlagajo lekcije in jim pomagajo pri študiju. Učenci pouku pazljivo sledijo in potem v krožkih še ponavljajo, da bi si znanje čim bolj osvojili. Drug drugemu pomagajo in med njimi vlada pravo tovarišvo. Poleg učenja imajo tudi praktične vaje. Vadijo se v mlekarstvu, izdelujejo sir, vadijo pa se tudi v vrtnarstvu in sadjarstvu. V kratkem bodo učenci imeli zaključne izpite. Do sedaj so se najbolje pokazali Lipovšek Jože iz Zatočina, Koren Andrej iz Streznice in Pregelj Nikolaj iz Zatočina. Koren in Pregelj sta se odločila, da hočeta nadaljevati študij in bosta zato obiskovala triletno kmetijsko šolo v Kranju, kjer se bosta specializirala v mlekarstvu. Vsi učenci so sklenili, da bodo po končanem tečaju odšli za dva meseca na mladinsko progo Šamac—Sarajevo, po vrnitvi pa bodo šli na delo v mlekarne, sirarne in živinorejske zadruge, kjer bodo v praktičnem delu pokazali sadove svojega učenja. Ljudstvo iz tolminskih vasi je prepričano, da bo tečaj mnogo koristil v bodočem gospodarskem razvoju — v okviru petletke.

S petjem koraka mladina v jutrišnji dan

Mladinski pevski zbor gimnazije v Tolminu

Pevski zbor gimnazijske mladine v Tolminu pa res ni kar tako! Komaj ob začetku šolskega leta so ga ustanovili in že šteje nad 200 mladih dijakov in dijakin. Po končanem učenju se zberejo vsak večer v dijaškem domu in profesor Štrbenk jih uč petja, mladina pa pokaže veliko zanimanje in veselje do umetnosti. Imeli so že velike uspehe. Dne 15. decembra so pripravili prvi koncert partizanskih, umetnih in narodnih pesmi v Tolminu, ki ga je zbrano ljudstvo z navdušenjem sprejelo. Zbor ima odlične

glasove in nekaj odličnih solistov, izmed katerih se najbolj odlikuje tovarišica Lenčka Urbančič, ki je že večkrat uspešno nastopila. Sedaj se pevci pripravljajo za veličasten nastop ob paradi dela na dan 1. maja. Ta pevski zbor nam je dokaz, kako je v novi družbi umetnost postala last širokih ljudskih množic. Mladinci in mladinke, ki sodelujejo v pevskem zboru, pravijo: »Naučiti se hočemo mnogo borbenih pesmi, da bomo z veselim obrazom premagali vse težkote in si zgradili novo domovino srečnih ljudi.«

Vaški močotec Kantor in župnik sklepata pogodbo

Borimo se za izvedbo in prekoračenje petletke

KAKO DELA SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »PRIMORJE«

Največje težkoče so v pomanjkanju gradbenih delavcev

Republiško Splošno gradbeno podjetje »Primorje« v Vipavi je nastalo v pričetku meseca marca, formirano v novi obliki iz prejšnjega Pokrajinskega gradbenega podjetja Poverjenstva PNOO za Slovensko Primorje. Podjetje izdeluje vsa večja gradbena dela v Slovenskem Primorju in je popolnoma samostojno. Ravnateljstvo je v Vipavi, kjer izdelujejo inženirski in tehnični sodobne načrte za vsa gradbena dela. V ravnateljstvu so izvedli strogo delitev dela po nalogah in vrstah. Podjetje ima v Ajdovščini svoje obrtniške obrate, in sicer mizarstvo, mehanično, kleparsko, kovaško in vodovodno-inštalatersko delavnico. Vsi ti stranski obrati so še v razvoju.

Podjetje je izdelalo svoj lastni petletni načrt za izpolnitev vseh svojih obratov in za povečanje storilnosti dela. Že v drugem letu predvideva načrt popolno mehanizacijo dela na gradiliščih. Že v letošnjem letu pa bodo storilnost podjetja povečali za 300%, in to predvsem na ta način, da bodo uvedli na gradiliščih pravilno organizacijo načrtnega dela in si nabavili razne stroje, ki so potrebni za gradnjo.

Za letošnje leto so se že pričele razne velike gradnje industrijskih zgradb in prometnih žil. Večja gradilišča so med drugimi v Ilirski Bistrici, Postojni, Idriji, St. Petru na Krasi in v Ajdovščini.

V Idriji so že pričeli z gradnjo stanovanjskih hiš za delavce na najlepši parceli Idrije — na »Likarici«. Že letos bo v novo zgrajenih stavbah prostora za 20 velikih družin. Hiše bodo postavljene v vrtnem sistemu, daleč proč od tovarniških obratov, tako da bo zrak čist. Hiše bodo enonadstropne in vsaka bo imela štiri moderna, udobna stanovanja, ki bodo obsegala 2 spalnice, vsaka za dve odrasli osebi, dnevno sobo, povezano s kuhinjo, ter kopalnico; dnevna soba bo povezana s širokim balkonom na južni strani. Idrijski rudarji torej ne bodo več živeli v majhnih, zatohlih in prenapoljenih prostorih, ampak bodo imeli udobna stanovanja, v katerih bodo lahko živeli res dostojno in zdravo. Poleg tega pa v osnutku regulacijskega načrta za ta del Idrije predvidevajo tudi center novega naselja, kjer bodo postavili delavski klub, zadrugo, gostilno, razne fizikulturene prostore, trafiko in garderobo; vmesni prostori pa bodo nasajeni s sadnim drevjem in ob poteh bodo klopiče za odmor.

V Ilirski Bistrici delajo priprave za gradnjo stanovanjskih hiš za delavce iz lovarne lesovinskih plošč Fallera. Tudi te hiše bodo zgrajene na najmodernejši način, stanovanja bodo trišobna in vsako bo imelo kopalnico ter vse potrebne priključke. V Postojni bodo letos razširili obrate lesne industrije Sica, popravili in uredili pa bodo tudi zgradbe železniške postaje. Tudi v St. Petru na Krasi bodo obnovili in izboljšali železniška postajna poslopja. V Ajdovščini pa bodo razširili in modernizirali svoje obrtne delavnice.

Sedaj se vršijo dokončna dela na železniškem mostu v Prestranku, pri katerem je lani sodelovala mladinska delovna brigada. Delo so pričeli prve dni marca in sedaj polagajo zadnje asfaltno izolacijsko plast, vzdavajo ograjo in razopazujejo oboke. Do začetka maja bodo zasuli z grmozom votline na mostu in z montiranjem tračnic bo delo dokončano. Vlaki bodo potem lahko z normalno hitrostjo vozili preko novega mostu. Delavci so sklenili, da bodo za praznik 1. maja delo dokončali.

Sedaj sestavljajo načrt za graditev novega mostu pri »Pirhovi luknji« med Idrijo in Zelino, kjer so stari most porušile enote IX. korpusa. Že se vršijo pripravljajna dela na gradilišču in letos bo most končan. Ostanek starega mostu, ki je razdrobljen od eksplozije, bo porušeni, pa tudi iz tega razloga, ker je bil preozek. Zgradili bodo popolnoma nov most večje širine v ločni betonski konstrukciji.

V Vipavi končujejo z delom na gradnji moderne živinske bolnice, ki bo menda prva te vrste na Primorskem. Zgradili jo bodo iz stare stavbe, ki je nekdanja služila kot skladišče. To bo moderna živinska ambulanta z operacijsko sobo za konje, krave, prašiče, ovce in druge vrste živine, ki bo tako velika, da se bo tam lahko zdravila živina vse Vipavske doline. Poleg živine, ki bo ostala na zdravljenju v bolnici, se bo vršilo tudi redno dnevno ambulačno zdravljenje.

Delo na terenu se je pričelo prve dni aprila. Nabavili so že precej betonskih mešalnih strojev, strojnih mešalcev za malto in kompresorjev za izkopce. Podjetje ima svoj avtomobilski park za prevoz vsega gradbenega materiala, ki pa je zaenkrat še premalo številnih in ga bo treba še precej povečati, da bo kos svojim nalogam. V ravnateljstvu izdelujejo desetdnevne delovne naloge, podrobni načrt za gradnjo je izdelujejo uprave gradilišč. Podjetje je vložilo precejšnje investicije za gradnjo stanovanjskih hiš delavcev in nameščencev na gradiliščih. S tem bodo izboljšali življenjske prilike delavcev. Sedaj pričenjajo izdelovati prenosne lesene barake, ki bodo služile za udobno stanovanje gradbenih delavcev in ki bodo obsegale tudi posebne prostore za kuhinje in menze ter za upravo in sindikalne prostore. Barake bodo zgrajene na tak način, da jih bodo z enostavnimi sredstvi lahko prenesli tja, kjer so potrebne.

Za boljše organizacijo dela uvajajo sedaj delovne desetine, ki bodo specializirane po posameznih vrstah dela. Tako na primer bodo zidarsko delo delili na navadno delo, betoniranje, železobetonske gradnje, za opečno in kamnito zidovje. Tesarje bodo zopet delili na specialiste za strešne stole, za žebljane konstrukcije, za stropovje, za opaže itd. Pri zidarskih delih polagajo veliko pažnjo zlasti v montažna železobetonska dela. Pričeli so uvajati novi način železobetonske gradnje, pri

katerem se posamezni deli železobetonske konstrukcije betonirajo v modelih in se že izgotovljeni montirajo v stavbe. S tem bodo veliko prihranili na neekonomičnih in precej dragih opažnih konstrukcijah.

Podjetje si je med drugim postavilo kot eno najvažnejših nalog stalno vzgojo novih strokovnih delavcev. Že pozimi so imeli svoj delovodski tečaj, v katerem so se mladi ljudje izobrazili za delovodje, sedaj pa ti učenci že uspešno prakticirajo na gradiliščih. Skoraj na vsakega strokovnega delavca pride po en vajenec. Navadne delavce, ki se v delu dobro pokažejo, vzamejo na profesionalna dela, na primer za zidarje. S tem bodo pridobivali stalno novo priučenke delavce, ki jih bodo v petletki nujno potrebovali. Tudi skladiščnike, ekonomiste itd., ki uspešno izvršujejo svoje delo, nameščajo v pisarne, kjer se uče računstva, knjigovodstva in podobno. Podjetje stremi za kategorizacijo delavcev, ki se bodo delili na take, ki bodo v podjetju delali stalno, in na razne sezonske delavce. Posebno pažnjo se bo posvečalo stalnim delavcem, ki jih podjetje nujno potrebuje, da bo ob vsaki nujni gradnji imelo na razpolago dovolj specializiranih delovnih edinic. Z vajenci so sklenjene pogodbe in se jim posveča vsa pažnja; deset vajencev je sedaj na tečaju v Idriji. Na vseh večjih gradbenih delih sedaj postopno uvajajo norme, ki omogočajo delavcem, da vstopajo v akordno delo; napredni delavci so pričeli tak način dela dobro razumevati in vlagajo sedaj še več truda v izboljšanje gradenj.

Veliko vlogo v vzgoji delavcev pa imajo sindikati. Vsako gradilišče ima svojo podružnico stavbinske stroke, ki rešuje vsa delavska vprašanja. Da se bo iniciativ-

no sodelovanje delavcev v izboljšanju načina dela še bolj razvilo, bodo sedaj na vseh gradiliščih uvedli »skrinjice idej«, predlogov in kritik, kjer bodo lahko delavci stavljali vse svoje predloge za odpravo raznih napak in za iznajdbo novih, boljših gradbenih prijemov. Vse te predloge in kritike bodo reševali na sestankih sindikalnih podružnic v sodelovanju z upravami gradilišč.

Največje težave v delu podjetja pa predstavljajo pomanjkanje delovne sile, predvsem kvalificiranih gradbenih delavcev. Vprašanje bodo delno rešili na ta način, da bodo na gradiliščih zaposlili 30 odstotkov žensk pri raznih pomožnih delih. Pri raznih lažjih delih v pisarnah, skladiščih itd. bodo zaposlili tudi invalide. Vsekakor pa bodo morale okrajne posredovalnice dela vložiti mnogo več naporov za nadomestitev primanjkojoče delovne sile. Dogaja se namreč, da so ponekod po vaseh še brezposelni delavci, toda na gradnje prođ od domačega kraja pa nehoje iti; na primer v Zabičah v okraju Ilirska Bistrica je še okrog 50 ljudi brez dela, podobno je tudi po nekaterih vaseh v goriškem okraju. Odpraviti bo treba lokalno gledanje na vprašanja potrebe delovne sile in poslati delavce na take gradnje, ki so največjega pomena.

Podjetje je torej še v razvoju, mnogo je še težav, toda te težave se bodo rešile, če bo dovolj delovne sile na razpolago in če bodo prav vsi delavci resnično z velikim poletom sodelovali v izboljšanju dela na gradiliščih. To pa bodo delavci pravi gotovo izvršili, saj vedo, da z gradbenimi deli v petletki ustvarjajo pogoje za bodoče srečnejše življenje vsega ljudstva.

Poslednji udarci kladiva donijo na mostu v Prestranku, ki bo 1. maja dograjen.

POGOZDOVANJE V OKOLICI POSTOJNE

V soboto 19. aprila se je 14 mladincev udeležilo prostovoljnega dela pri zasipanju jarkov na Tržaški cesti v Postojni, katere je okupator izkopal. V 45 minutah so zasuli 30 kub. m jarka. Vsi mladinci so z velikim elanom pristopili k temu delu, kar priča storjeno delo v tako pičlem času. Med vsemi pa se je najbolj odlikoval mladinec Milanič Zdravko iz III. kvarta, ki je tudi zaposlen pri tiskarni »Nanos« v Postojni.

V nedeljo 20. aprila se je istotako mladina Postojne skupno z mladino dijaškega doma udeležila pogozdovanja nasadbe Sovič. Ob 8 zjutraj so

korakali uvrščeni na delo, petje in pa harmonika jih je spremljala. Dela se je udeležilo 150 mladinskih članov, ki so napravili 450 delovnih ur in posadili 2000 smrekovih sadik. Delo je nadzoroval pomočnik okrajnega gozdarja, ki je ugotovil še pri prvih posajenih sadikah, da niso pravilno delali. — Sklicjal je zbor in mladini razložil delo in tudi praktično pokazal, kako morajo ravnati s sadikami, ker je velike važnosti način samega dela, da se lahko zagotovi obstoj sadikam, ker ni tolike važnosti kvantiteta dela kakor pa kvaliteta. Mladina je razumela in se tako lotila dela z načinom, kakor to zahteva pogozdovanje.

SETVENA KAMPANJA V OKRAJU POSTOJNA

Kakor se je pri okrajnem NOO v Postojni ustanovila setvena komisija iz 7 članov, tako so se tudi pri KNOO ustanovile komisije, in kjer je potrebno podkomisije, ker v letošnjem letu posvečajo največjo pažnjo setveni kampanji v tem okraju. Naloga krajevnih komisij je ta, da tedensko poročajo, kakšne površine in s čim so bile obsejane in kakšne ovire so nastopile pri obdelavi in pri normalnem razvoju setvene kampanje ter da nadzirajo obdelavo in skr-

bi v tem okraju. Naloga krajevnih komisij je ta, da tedensko poročajo, kakšne površine in s čim so bile obsejane in kakšne ovire so nastopile pri obdelavi in pri normalnem razvoju setvene kampanje ter da nadzirajo obdelavo in skr-

„Vse dni do danes smo delovno normo prekoračili“ sporočajo naši mladi graditelji s proge Šamac—Sarajevo

Prejeli smo več pisem Vojkovi in Bazoviških brigadirjev z mladinske proge Šamac—Sarajevo, v katerih nam opisujejo svoj mladi, navdušeni delovni polet v premagovanju vseh ovir. Iz Vojkove brigade pravijo:

»Prispeli smo v Dobo, kjer delamo skupaj s Požarevaško in Zagrebško brigado, in danes smo ena izmed najboljših brigad v sekciji. Postavili smo si desetdnevno obvezo, da bomo v desetih dneh prekopali, prevozili in nasuli 4000 m zemlje. Vse dni do danes smo delovno normo prekoračili. Če bo šlo tako naprej, bomo obvezo izpolnili v 7—8 dneh, čeprav se pri postavljanju obveze inženirji prvotno niso strinjali z nami in smo jih le težko prepričali, da bomo obvezo izvršili. Četa, ki se je v dosedanjem delu najbolje pokazala, je bila šesta, zato je dobila prehodno zastavico in napovedala tekmovanje vsem ostalim četam. Že v treh dneh je zastavico prevzela goriska četa. — Včeraj so se vršile četne konference, na katerih so bili pohvaljeni sledeči najboljši tovariši in tovaršice: iz prve čete Šavli Karlo, Fabčić Angela,

Bizjak Zoro, Blažko Stanko, Stanič Kristina; iz druge čete Zimic Venceslav, Lapanja Danica, Kobal Adolf, Troha Vinko, Oblak Miha; iz tretje čete Klinčkon Pavel, Božič Mirko, Jermol Franc, Taljat Klara, Breška Albin; iz četrte čete Planinšek Remigij, Prelec Vera, Dekleva Rajka, Cucek Slava, Jevšek Zora; iz pете čete Iskra Ivan, Sedmak Franc, Peroša Lazar, Sluga Fani, Kocjančič Franc; iz šeste čete Grlca Franc, Kranjc Jože, Gerželj Milan, Leban Slavka in Antonič Milica. Komandant je pohvaljen čestitil in jih pozval, naj bodo še naprej tako delavni, da se bo brigada vrnila domov s častnim naslovom »udarne... Dopoldne delamo na progi, popoldne pa se učimo in pripravljamo za kulturno prireditve v Doboju. Imamo precej dober pevski zbor in dramsko družino. Vsi se udeležujemo bralnih krožkov. Poslali smo že 40 tovarišev in tovarišic na razne tečaje, da bomo ob povratku dobili nove kadre za petletko.«

Pismo se zaključuje: »Še nikoli nisem bila tako zadovoljna kot sem sedaj na prosti in želim, da bi bili tudi drugi tega delni.«

Iz Bazoviške pa so nam pisali: »Imeli smo že brigadno konferenco in čete sedaj tekmujejo med seboj. Delamo po šest ur pri Zenici. Čete, ki ostanejo doma, poslušajo predavanja, se učijo cirilice, borbenih pesmi ter predvojaške vzgoje. Ogledali smo si dve kino predstavi in prirideli smo taborni ogenj, ki so ga udeležili tudi bratske sosednje brigade; prišli so tudi iz Albanske brigade, v kateri so najboljši mladinci iz vse Jugoslavije, med njimi tudi dva naša, ki bodo šli graditi progo v Albanijo. Udeležili smo se teka čez drn in strn, v katerem so moški zasedli šesto mesto v sedmi sekciji, Tončka Zigman pa je bila med prvimi tovaršicami.«

Pismo se zaključuje: »Mi gradimo progo, proga gradi nas. Domov se bomo vrnili z bogatimi delovnimi izkušnjami in v globoki ljubezni do drugih bratskih narodov.«

Pritožbe iz Hrenovic

»Zmanjkalo je semen«, »semena niso bila pravilno razdeljena«, »krajci so bil prizadeti po točič in podobne pritožbe je slišati.

Kje tiči krivda? Mar na okraju? Ali je kriva zadruga?

Niti eden niti drugi, ampak setvena komisija.

Vsaka vas je izvolila svojo setveno komisijo, katere naloga ni le ta, da sedaj, ko se vrši setev, zbira podatke o površini obdelane zemlje in zasajene orne zemlje, ampak je bila njena naloga že prej predvidevati površino zemlje, na kateri bomo posejali toliko krompirja, toliko žita, toliko re-

pe itd. Če bi ljudje zaupali tem komisijam in če bi setvene komisije pravilno pojmovalle svojo nalogo in delale s čutom odgovornosti do vsega delovnega ljudstva, bi ne bilo takih napak.

Odstranjujemo sproti vsako najmanjšo napako, ki bi nam kakor koli mogla škodovati pri izvajanju petletke. Zavedajmo se, da so take napake orožje imperialistov, ki bi nas hoteli točiti in zavreti naš delovni polet. Toda mi vsi smo prepričani, da jim ne bomo dajali orožja v roke, ampak jih bomo dotokli z našo budnostjo in enotnostjo. L. B.

bijo za odstranitev ovir, ki bi zaustavljale normalni razvoj. Pri spomladanski setvi je veliko oviro predstavljalo deževje in je zaradi tega delo zelo zaostalo. Z nastopom boljših vremenskih prilik so se naši kmetje z veliko vneto lotili dela na polju. V območju KNOO St. Peter na Krasu so v prvem tednu zorali in posadili površino 92.700 m² zemlje z ovsom, 64.850 m² z ječmenom, 8.900 m² z domačo deteljo, 2.300 m² z lucerno, 4.050 m² s krmsko peso, 7.200 m² s krompirjem in 620 m² z ostalo vrtnino. Setvena komisija je sestavljena iz 9 članov in v njej je zastopana vsaka vas, ki spada v to območje. V vaseh območja pa so postavili podkomisije, v katere so vključeni člani raznih organizacij. V Postojni pa so obdelali in posejali na površino 9.170 m² ječmena, 250 m² krmske pese, 285 m² krompirja, s solato in zeljem pa površino 1.200 m². V enakem razdobju so v območju KNOO Šmilj pri St. Petru obdelali in posejali z ovsom 8 ha, z ječmenom 10,5 ha, z domačo deteljo 1 ha,

z lucerno 1 ha, s krmsko peso 1,5 ha in s krompirjem 750 m². V Zagorju na Pivki so na površino 35.386 m² posejali ovs, 56.327 m² ječmena, 28.755 m² krompirja, 6.192 m² rži in 3.041 m² krmske pese. V Gaberčah, ki spadajo v okvir KNOO Senožeče, so na 10.200 m² posejali oves in na 2.500 m² ječmen. V okolici Postojne so posejali oves na 250 m² in ječmen na površini 4.817 m². V območju KNOO Dol. Košana so obdelali površino 21.000 m² in posejali oves, na 20.500 m² ječmen, 2.500 m² domačo deteljo, lucerno na 500 m², krompir na 1.550 m² in ostalo vrtnino na 400 m².

Lepi dnevi pospešujejo obdelavo in vsak hiti, da dohiti izgubljeni čas tam, kjer je delo najbolj potrebno. Na mnogih površinah so kmetje opazili, da je pomlri ječmen in skoraj vsa pšenica, in da bi se te prazne površine posejale, je okrajni NO interveniral pri ministru za kmetijstvo in gozdarstvo za dobavo vagona semenske koruze. Majcen Vita.

»ORJEMO S TRAKTORJI, KER REZEJO BOLJ GLOBOKO,« PRAVIJO KMETJE NA GORIŠKEM

Traktorska postaja v Ajdovščini »Ustroj« dela s polno paro, 18 traktorjev je porazdelila v več skupin, po 4—5 traktorjev in eno letočo brigado s traktorjem »Oliver« s prikolico, ki je zelo mobilna in se prilagodi različnim terenom. Ta priskoči na pomoč v krajih, kjer je največja potreba. — Prva skupina orje Sempasko polje od vasi Loke proti Batujam. Ta skupina bo preorala 280.000 kv. m zemlje, na kateri bodo posadili dve tretjini koruze in eno tretjino krompirja. Druga skupina napreduje od Batuj proti Ajdovščini in Lokovcu; preoralo bo okoli 130.000 kv. m zemlje, kjer bodo v približno enakem sorazmerju posadili krompir in turško. Tretja brigada preobrača zemljo od Ajdovščine proti Doljenjem in vzhodno od Lozic; tu bodo na 625.000 kv. m nasadili največ

koruze, krompirja in krmilno peso. Povsod bodo med turško nasadili fižol, ob robeh pa in kjer bi se pojavile morebitne prazne jase, pa bodo posadili razne druge kulture, tako da bo racionalno izkoriščen vsak najmanjši košček zemlje. Kmetje stremijo za tem, da bi v kmetijskem gospodarstvu čim več prispevali za izvedbo planskega načrta ter da čim prej dosežejo vsaj predvojno stanje.

Ljudske oblasti so potom semenarji in nabavno prodajnih zadrug poskrbele semena in gnojila. Izmed žitaric je bilo posejanega največ ovs in ječmena. Primanjkovalo pa je travnih semen in kalijevih gnojil. Pojavila se je napaka, da nekateri kmetovalci niso pravočasno prijavili potrebnih gnojil in semen ter so to storili šele v zadnjem trenutku. Majcen Vita.

SINDIKALISTI POSTOJSKEGA OLO NA PROSTOVOLJNEM DELU

Naša sindikalna podružnica gospodarsko upravne stroke pri ONOO v Postojni si je že v prvomajski tekmovalni načrt postavila, da se bomo udeleževali prostovoljnega dela in zato smo sklenili, da se odpeljemo po uradnih urah v eredo, 16. aprila, na okrajno državno posestvo v Razdrto. — Ob 14.30 smo se s kamionom odpeljali iz Postojne na kraj, kjer je nekoč gospodaril fašistični zaupnik baron Economo in izžemal delovno ljudstvo za svoje koristilovske namene, na kraj, kjer hoče ljudska oblast ustvariti posestvo, ki bo v korist skupnosti. Takoj po prihodu so tovariši pričeli raztovarjati semenski krompir, ki smo ga spotalimo prevzeli v hruševski zadrugi; ostalom se porazdelili orodje in odkazali delo. Dekleta so trebala vrt in travnik, nekatere so sadile, drugi so kopali jame za saditev dreves, popravljali zid, odvažali ruševine itd.

Delo tovarišic je spremljala vesela pesem, ki se je daleč naokrog razlegla, kakor so se tudi razlegali veseli zvoki smeja. V takem veseljem razpoloženju je čas potekal kaj hitro; pričelo se je mračiti, tovarišice so morale na fizikulture vaje, da se usposobijo za nastop ob priliki festivala dela na dan 1. maja. Spravili smo orodje in v

liši nam je prijazna kmetica postregla s tečno večerjo. Zatem smo pregledali uspehe dela; pomočnik upravnika nam je povedal v številkah vse, kaj smo naredili. Sedemnajst nas je napravilo 51 delovnih ur in pri tem smo potrebovali 1700 kv. m vrta, 15.000 kv. m travnika, skopali smo 18 jam in v te vsadili jablane in na vr 4 kg česna. Popravili smo 6 m suhega zidu in očistili ruševine razpadlih zidov. Vrednost našega dela znaša skupno 3160 lir.

Odhajajoč smo sklenili, da se bomo ponovno vrnili in k temu pritegnili tiste člane, ki se dosedaj prostovoljnega dela niso udeležili, da s tem pripomoremo v največji meri k uresničitvi setvenega načrta, ki ga pred nas postavlja gospodarski plan. Tako se borimo mi. Majcen Vita.

DELO OBNOVITVENE ZADRUGE V ČEPOVANU

Obnovitvena zadruga v Čepovanu je pred kratkim nabavila za svojo mizarstvo delavnico kombiniran stroj v vrednosti 460.000 lir. Omenjena zadruga je v bližini žage popravila in preuredila v delavnico neko stavbo, katero je opremila s potrebnimi stroji za izdelavo vrat, oken in drugih izdelkov za obnovo. Vsi izdelki so kvalitetno dobri ter oskrbujejo z njimi tudi druge obnovitvene zadruga v okolju. Zaradi pomanjkanja električne energije, ki je otežkočalo polni obrat, je medzadrugi odbor bivšega grgarskega okraja poskrbel za nabavo potrebnih transformatorjev, ki bodo pojačali električno energijo, da bo obrat lahko v najkrajšem času nemoteno deloval v polni meri.

POŽRTVOVALNI VAŠČANI V GRUDNICI

Grudnica je mala gorska naselbina, ki šteje 18 hiš, mali kočarji živijo na krpah zemlje. Vendar kakor so pokazali svojo dosledno predanost domovini v teku NOB, tako tudi danes ne izostajajo pri uresničevanju petletnega načrta.

V vasi je samo 12 mladincev, od katerih so že poslali svojega najboljšega člana na strokovni tečaj v Sarajevo; od ostalih pa pojdejo še štirje na gradnjo proge Šamac—Sarajevo. Sleherni bi se rad udeležil tega velikega dela, vendar nekateri morajo ostati tudi doma, da obdelajo zemljo in sporedno uresničijo načrt, ki si ga je zadal krajevni ljudski odbor.

Dokaz požrtvovalnosti vaščanov pa je akcija v tednu za naše brigade, zbrali so lir 2.255, mladina pa še posebej lir 615, tudi pionirčki niso hoteli izostati in so dali 150 lir. M. L.

Naj živi velika Sovjetska zveza, najiskrenejša in najvztrajnejša borka za utrjevanje miru na svetu!

AVANTGARDA PETLETKE

Brzjav je prinesel iz Leningrada kratko, toda velike vsebine polno vest: »Industrija Leninevega mesta je 9. decembra izpolnila načrt prvega leta nove petletke.«

Vsa naša dežela bo s ponosom sprejela to radostno vest o slavnem podvigu borcev za petletko. To je vest o veliki moči vsega sovjetskega ljudstva, o vse premagujocih silah Boljševiške partije, ki vodi našo domovino pod bojno zastavo Lenina-Stalina. To je vest o uredničenju grandioznih zasnov voditelja, o petletki v dejanjih, o novih trdnjavah ekonomike in tehnike, ki so jih zavzeli boljševiki.

Delovna zmaga delavcev in inteligence Leningrada bo obudila v ljudskem spominu leningrajsko epopejo iz časov velike domovinske vojne. Mesto herojev je vzdržalo v titanski borbi, ki je trajala 900 dni, pokazalo je človeštvu legendarno vztrajnost in nevedljivo hrabrost sovjetskega ljudstva. Mesto Oktobra je bilo med vojno simbol brezmejnega dela za domovino, neustrašenosti v borbi, herojstva in discipline. In ko so 27. januarja 1944 topovi na nabrežjih Neve in na Marksovi polju z gromovito salvo naznanili svetu zlom sovražne blokade, so Leningrajski svecano prisegli, da ne bodo samo upostavili, temveč tudi povečali svojo silo in slavo velikega mesta. Ljudje, ki so prisilili k umiku lakoto, ki so strli jeklo in beton nemških utrd, zlomili obroč okolitve, ljudje, ki so pobili pred zidovi Leningrada približno milijon nemških osvajalcev, so se vrnili k mirnemu delu.

sto tovarn in delavnic izpolnilo letni načrt in deželi dano obljubo. Minili so še štirje dnevi — in že je ves Leningrad, vsa njegova industrija izpolnila načrt prvega leta nove petletke, 22 dni pred določenim rokom je izpolnila letni proizvodni načrt o skupni proizvodnji.

Program ni bil lahek. Leningrajsčani niso prosili, naj jim zaradi težav znižajo po načrtu določeno proizvodnjo, kajti to ni v skladu z značajem boljševikov. Leningrad je obnavljal svojo industrijo in celil lastne rane, obenem pa je začel pošiljati vlak za vlakom z opremo za druge prizadete kraje.

Toda Leningrajsčani se niso borili le za povečanje proizvodnje, temveč tudi za količinski uspeh. Petletka zahteva mnogo. Petletka zahteva, da izdelujemo prvovrstne stroje z moderno opremo. In mesto ladij in turbin, strojnice, mesto ladij in turbin, strojnice in instrumentov, je samozavestno krenilo po poti tehničnega napredka. V tekočem letu so dosegli Leningrajsčani velik tehnični uspeh — izdelali so prvo parno turbino visokega pritiska z zmogljivostjo 100.000 kW in pravkar so dovršili izdelovanje hidroturbine za Dnjeprstroj. V prihodnjih tednih bo dnjeprska voda pogonila leningrajsko turbino in žarnice Dnjeprprosa bodo znova zažarele nad našo deželo.

Danes poroče vsak sovjetski človek sam pri sebi: Če Leningrajsčani, ki so med vojno toliko doživeli in pretrpeli, uspešno premagujejo povojne težave in najdejo v sebi sile, da pravočasno

izvodnja avtomobilov se je povečala več kakor za 55%. Proizvodnja parnih turbin se je povečala skoraj dvakratno, agregatnih strojnica dvakratno, posebnih strojnica skoraj 1 in polkratno, lokomobil 2 in polkratno.

Vzporedno s težko industrijo je storila nov korak naprej lahka industrija. V 11 mesecih leta 1946 je dobila dežela od zvezne industrije za 51% obutve več, za 14% več bombažno-papirnih tkanin, za 26,4% več volnenih tkanin, kakor v 11 mesecih lanskega leta.

Ti uspehi poudarjajo, da ima naša dežela možnosti za izpolnitev novih, še večjih nalog. Ne smemo pozabiti, kako gigantsko delo je treba še opraviti, če hočemo doseči predvojno raven industrijske proizvodnje med drugim v tako odločujočih industrijskih panogah, kakor so metalurgija, strojna industrija in pridobivanje nafte. Zilavo delo bo potrebno, da bo tudi Leningrad dosegel in prekorajčil svojo predvojno raven.

Naši uspehi tudi ne morejo zatemniti dejstva, da vrsta industrijskih panog še ne izpolnjuje načrta. Močno zaostaja premogovna industrija v vzhodnih krajih. Nalog ne izpolnjujejo tovarne poljedelskih strojev, vrsta podjetij električne industrije, industrije strojnice in instrumentov, težka strojna industrija, tekstilna, čevljarska in oblačilna industrija. Potreb dežele ne krije industrija gradbenega materiala, zlasti v pogledu proizvodnje opeke. Dolžniki države so mnoge gradbene organizacije, ki prepočasno obnavljajo in grade nove tovarne in jaške. Veliki napori se zahtevajo od delavskega razreda zato, da bodo vse panoge proizvodnje korakale s petletko.

Zgled vsem bodi — avantgarda petletke — Leningrad, kjer so delavnice, jaški in tovarne že izpolnili letni načrt ali pa se približali njegovi izpolnitvi.

Zgled vsem naj bodo — heroji nove petletke — stahanovci in udarniki, ki so prekorajčili svoje norme, ki dvigajo storilnost dela, iziskajo iz tehnike vse, kar more dati, in potiskajo tehniko naprej.

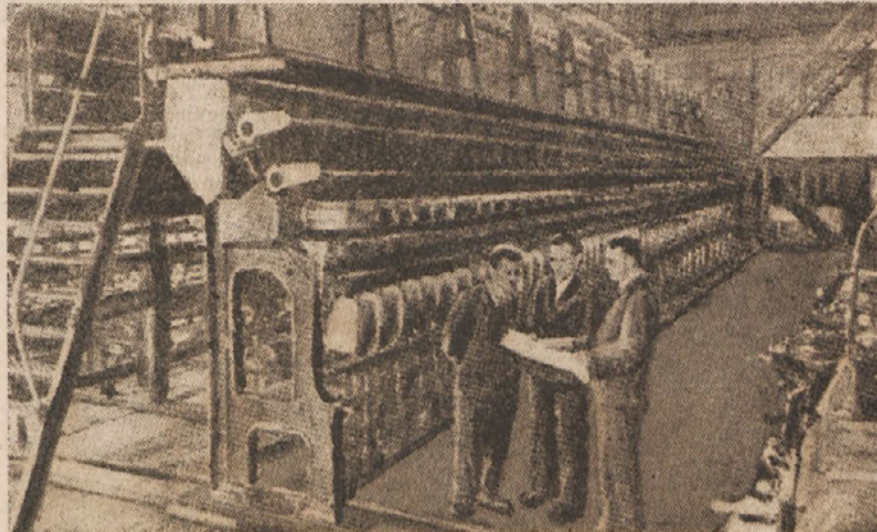
Naša dežela se pripravlja na volitve v Vrhovne sovjete zveznih in avtonomnih republik. Z velikim poletom se je izvršilo postavljanje kandidatov v cen-

tralne volivne komisije. Danes je objavljen ukaz o imenovanju Centralne volivne komisije za volitve v Vrhovni Sovjet RSFSR, sestavljene iz zastopnikov družbenih organizacij, društev delovnega ljudstva, kolektivov podjetij in kolhozov. V volivni kampanji izražajo delovne množice mesta in vasi svojo težnjo, da pozdravijo volitve z novimi proizvodnimi uspehi. Njihovim besedam bodo sledila dejanja.

Za nove uspehe v novi Stalinovi petletki!

Za nove zmage naše velike domovine!

(Pravda)

V moskovski eksperimentalni tovarni, kjer preizkušajo tekstilne stroje, je bil konstruiran in izdelan prvi tekstilni kombajn, ki upravlja šest delovnih operacij. Njegov produkt je sukanec umetne svile. — Kombajnu strežeta dva delavca. Na sliki glavni konstruktor I. V. Koptelov (desno) in vodja tovarniškega oddelka T. P. Turbin

Lenin in Stalin o komunistični morali

Iz članka profesorja V. Kolbanovskega

Velika ustanoviteljica Boljševiške partije — Lenin in Stalin — sta vedno pripisovala vprašanju o vzgoji komunistične morale izreden pomen. Kaj je morala? Morala je latinska beseda, ki pomeni npravstvenost, t. j. norme človeškega ravnanja, značilne za dano družbo, zgodovinsko povezane z določenim sistemom družbenih odnosov. V vsem razvoju človeške družbe je imela morala vedno razredni značaj. Morala in npravstnost sta vedno služili interesom vladajočega razreda.

Vladimir Iljič je rekel, da je glavna naloga mladine v tem, da se učijo. In takoj je poudaril: »Vsa vzgoja, izobrazba in učenje sodobne mladine mora vzgajati v njej komunistično moralo.«

Lenin je ožigosal moralo sebičnežev, psihologijo lastnikov, ki streme za osebno obogatitvijo in se ne zmanjajo za interese družbe. Odvrtni morali izkoriščevalcev je postavil Lenin nasproti komunistično moralo, ki služi uničenju stare izkoriščevalske družbe in strnitvi vsega delovnega ljudstva okrog proletariata, ki ustvarja novo družbo komunistov. Lenin je pozival mladino, naj se učijo na primeru borbe svojih očelov in mater proti izkoriščevalcem, kako je treba ceniti žrtve te borbe, nadaljevati to borbo, da ubrani pridobitve, in vključiti se v splošno delo za blaginjo vse družbe.

»V osnovi komunistične npravstvenosti je borba za okrepitev in dograbitve komunizma.« — je trdil Lenin. Takšna je po globini in skrajni jasnosti genialna formulacija bistva komunistične morale.

V vsej zgodovini je Partija Lenina-Stalina, Boljševiška partija, vzgajala v delovnih množicah novo moralo, novo npravstvenost, nove norme ravnanja. Npravstveno je to, kar služi krepitevi komunizma, — tak zaključek je napravil V. I. Lenin.

V osnovi komunistične npravstvenosti je visoka idejnost, trdna vera v pravilnost svoje stvari. Ravnanja in dejanja boljševikov so osvetljena z znanstvenim pojmovanjem zakonov družbenega razvoja, z napredno revolucionarno teorijo, ki omogoča orientirati se v zapletenem položaju razredne borbe, videti v naprej razvoj dogodkov in aktivno vplivati na te dogodke.

Velika in nepremagljiva je sila marksizma-leninizma. Ta sila vključuje v svojo pot milijone ljudi, povezuje jih z aktivnim političnim življenjem. Politični in moralni vplivi boljševikov, ki se je razširil v letih ilegale na desetine tisoč prvakov delavskega razreda, tik pred revolucijo pa na široke sloje delavcev in kmetov, oblečene v vojaške sukaje in mornariške jopiče, je z zmago proletarske revolucije zajel milijonske množice delovnega ljudstva. In to se je zgodilo ne glede na odpor izkoriščevalskih razredov in njihovih hlapcev. Množice delovnega ljud-

stva, ki jih je dvignila revolucija k zgraditvi novega družbenega reda, so v praksi spoznale globoko pravilnost idej boljševizma, Socialistična ideologija je zavzela v naši družbi vladajoč položaj.

»To je začetek prevrata, težjega, bistvenejšega, temeljitejšega, odločilnejšega, kakor je strmoglavljenje buržoazije.« — je pisal, — »kajti to je zmaga nad lastno okorelostjo, nebrzdano, maloburžoaznim egoizmom, nad temi navadami, ki jih je zapustil prekleli kapitalizem kot dediščino delavcev in kmetov.«

V herojski borbi sovjetskih ljudi, ki so s prsi branili mlado sovjetsko državo, v herojskem delu navadnih delavcev, ki so skrbeli za dviganje storilnosti dela, za zaščito ljudske imovine, ki ni osebno potrebna delovnim ljudem, temveč njihovim »bližnjim« in »daljnim«, t. j. vsej družbi, je videl Lenin »dejanski začetek komunizma«.

Lenin je učil Partijo skrbno čuvati npravstveno visoki lik revolucionarnjaboljševika. Vladimir Iljič je zahteval, naj se vrste Partije čistijo vanje prodirajočih koristolovcev, komolčarjev, birokratov in karieristov. Tu je bil voditelj partije neizprosno. Obenem pa je kazal izredno rahločutnost in skrb za slehernega idejnega boljševika; ki ni štedil svojih sil v borbi za komunizem.

Tovariš Stalin je ubral trdno pot k zgraditvi socializma v naši deželi, navdihnil in mobiliziral je Partijo in sovjetsko ljudstvo za izpolnitev grandioznega programa o industrializaciji dežele in kolektivizaciji poljedelstva.

Z velikim zanimanjem sledi tovariš Stalin tistim premikom v zavesti ljudi, ki govore o zasidranju in okrepitvi komunistične morale v sovjetski socialistični družbi. Ko se je leta 1929 na iniciativo leningrajskih komsomolcev začelo socialistično tekmovalje delovnega ljudstva, je tovariš Stalin vneto podprl to gibanje. Na njegov predlog je XVI. partijska konferenca sprejela poziv vsemu delovnemu ljudstvu, naj razvija socialistično tekmovalje. V zaključnem referatu na XVI. partijskem kongresu, je tovariš Stalin poudaril, da je najčudovitejše v tekmovalju to, da »spreminja delo iz preziranega in težkega bremena, za kakršno je veljalo prej, v stvar časti, stvar slave, stvar vrline in herojstva.«

Prikrat v zgodovini človeštva so se razmahnila na torišču dela ustvarjalne moralne sile ljudi, pokazala se je njihova predanost skupni stvari, pripravljenost, da dosežejo z osebnimi napori skupni polet, da pomagajo zastajajočim dohiteti one norme nehanja ljudi, ki igrajo vlogo mogočnega faktorja v nadaljnjem gibanju v komunizem.

Ko vzgaja Partijo in sovjetsko ljudstvo v duhu socialističnega humanizma, zahteva tovariš Stalin od partijskih in sovjetskih voditeljev buden in vesten

odnos do ljudi, njih skrbno vzgajanje in oblikovanje.

»Izmed vseh dragocenih kapitalov, kar jih je na svetu, so najdragocenejši in najodličnejši kapital, ljudje, kadri.«

Sovjetski ljudje so odgovorili na te besede z delovnimi podvigi v industriji, v prometu in v poljedelstvu. Se istega leta je nastalo v deželi stahanovsko gibanje, ki je v kratkem času zrastle v najbolj življenjsko in nepremagljivo gibanje sodobnosti.

Zmaga pionirjev socialistične proizvodnje je bila obenem tudi zmagovalje načel nove komunistične morale, ki so se najlepše pokazale v socialističnem odnosu do dela izkoriščanja rešenih delovnih ljudi. V ZSSR so nastali novi odnosi med ljudmi, prosti stremeljenja k osebni obogatitvi, sebične preračunljivosti in koristoljubja. Sovjetski ljudje budno ščitijo družbeno in državno imovino — osnovo socialistične družbe.

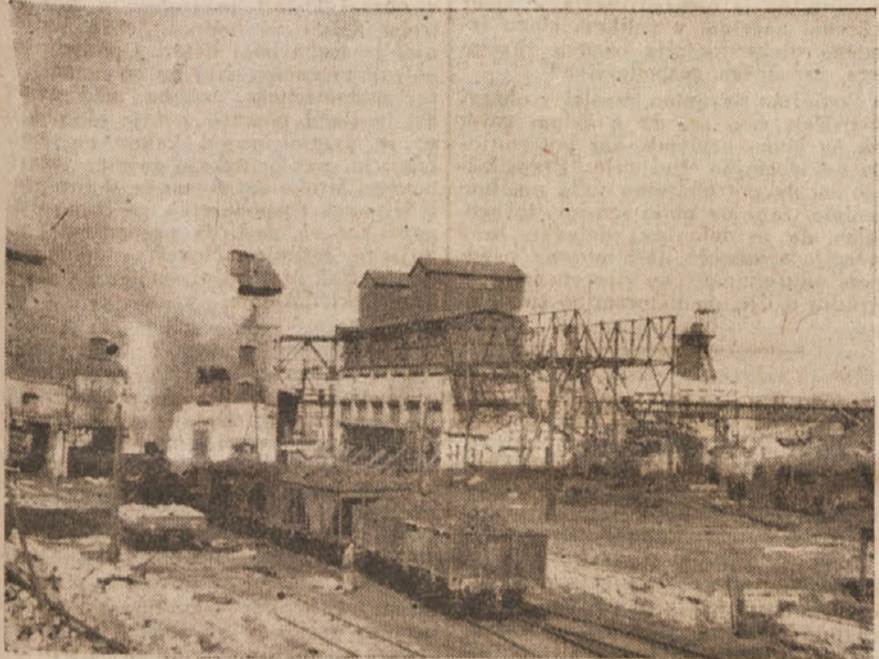
Izredno važno vlogo pri vzgoji komunistične morale je imela tudi dosledno in uporno vodena leninsko-stalinška nacionalna politika, usmerjena k iztrebljanju ostankov rasne in nacionalne mržnje in preprirov, h krepitvi bratskih prijateljskih odnosov med narodi, prebivajočimi v Sovjetski zvezi.

Na osnovi velikih pridobitev socializma, zapisanih in zacementiranih v največjem dokumentu naše dobe — stalinski ustavi — je bila dosežena v ZSSR v zgodovini še neznana in samo v socialistični deželi možna moralno-politična enotnost sovjetskega ljudstva.

Pot h komunizmu ni posuta s cvetjem, na tej poti se je pojavljalo in se pojavlja mnogo težav. Toda »težave so zato tu, da jih premagujemo« — učil tovariš Stalin. In žilavo vzgaja v sovjetskih ljudeh trdnost značaja, žilavost v doseganju ciljev, zmoglost, da premagujejo vsakršne težave in ovire.

Tovariš Stalin poziva na neizprosno borbo proti vsakršnemu samozadovoljstvu, oholosti, brezbrzičnosti, spozabljanju in mečkastvu, od vsakega partijskega in nepartijskega boljševika zahteva skromnost, načelno žilavost, zbranost, visoko čujčnost in nenehno stremeljenje k novim uspehom socialistične graditve.

V kritičnih trenutkih zgodovine vsake dežele se posebno jasno pokažejo duhovne sile in moralna odpornost narodov. Med veliko domovinsko vojno so se posebno močno razmahnilo duhovne sile in moralne vrline sovjetskega ljudstva. Ideja zaščite socialistične domovine je rodila na fronti in v zaledju množično herojstvo, kakršnega zgodovina še ne pozna. V krvavih spopadih na fronti, v vrstah ljudskih mačevalcev, v nelegalnem razdiralnem delu v zaledju sovražnika so sovjetski ljudje opravičili nade in zaupanje svojih velikih učiteljev Lenina in Stalina.

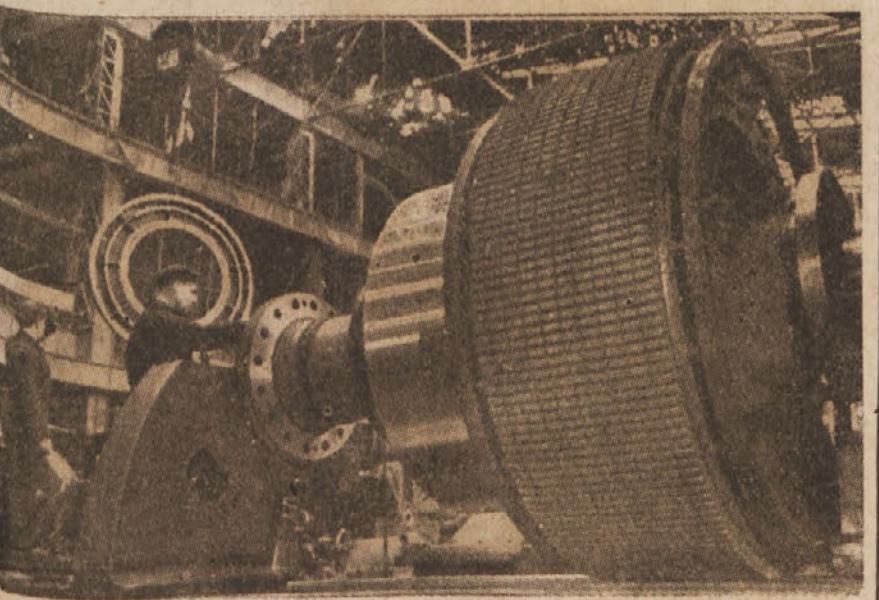
Kadijevska koksarna in plinarna. Vlak s koksom odpravljajo v kovinsko tovarno.

Ves v brazgotinah in ranah je izšel Leningrad iz žrela vojne. Ohladilo se je jeklo v njegovih martinovih pečeh, padle so, z granatami prebite stene mnogih tovarniških poslopj, toda z mnogih energijo se je lotil Leningrad viteške obnove. Cudeži delovnega zanosa niso zastajali za čudeži vojnega herojstva. Ozivele so razdejane tovarne, delavnice in elektrarne. Ustvarjalni načrti, izdelani in skrbno ohranjeni v težkih vojnih časih, so se začeli uresničevati.

V najtežjih pogojih se je začela obnova leningrajske industrije. Primanjkovalo je kvalificiranih delavcev — saj so se morali tisoči starih Leningrajsčanov leta 1941 izseliti in pomagati domovini izven Leningrada v globokem zaledju.

Toda čim težja je naloga, tem veličastnejši je uspeh.

Ze prve dni nove Stalinove petletke so stopili Leningrajsčani v njeno avantgardo. Delati so začeli oddelek za oddekom, tovarno za tovarno, montirali so tisoče novih strojnica. Veliko število mladih delavcev se je v obrtnih šolah in tovarniških oddelkih strokovno usposabljal. Z izredno silo se je razvilo socialistično tekmovalje. Posledica tega je bila, da je do Dneva ustave nad

Gradnja največjega turbogeneratorja na svetu v leningrajski tovarni »Elektrosila«

Pod zastavo Ljudske fronte, pod vodstvom maršala Tita stopajo narodi Jugoslavije skozi delovne napore v srečno bodočnost

Važnost elektrifikacije za izgradnjo Jugoslavije

Prof. dr. tehn. Milan Vidmar je imel v okviru »Meseca tehnike« predavanje z gornjim naslovom. Objavljamo odlomke iz njegovega predavanja.

Dovolite, da kar brez ovinkov povem: človeštvo ima dovolj izkorištljivih virov energije, namreč padajoče vode, premoga in mineralnega olja. Naj dostavim: Jugoslavija ima toliko virov naravne energije, da lahko mirno gleda v svojo bodočnost in da ne bo potrebovala dotokov iz tujine.

Res je, da so premogovniki in vrelci mineralnega olja nekakšne energijske hranilnice, ki jih bomo v doglednem času izčrpali. Osnova razumnega energijskega gospodarstva je padajoča voda, so tako imenovane vodne sile. To bo veljalo vse dotlej, dokler ne najdemo še neznanjih virov izkorištljive energije. Seveda mislim na izkorištljivo atomsko energijo, ko omejimo to možnost.

ostala v ozadju energijskega gospodarstva vse do začetka tega stoletja.

Sele v zadnjih desetletjih so se začela vodnim silam odpirati vrata v široki svet in v naših dneh so že na stežaj odprta. Kaj je preusmerilo energijsko gospodarstvo vsega sveta?

Energija je čudovita čarovnica. — Energijo padajoče vode spremeniš, če le hočeš, v električno energijo. Rada ti zleze iz neokretnega nosilca, iz vode, na blazno gibčne elektrone, ki so najmanjši sestavni del snovi.

Vsi veste, da je električni tok zadovoljen s strugo, ki prav za prav ni struga. Njegovi delci, elektroni, prodirajo v notranjost žice v tistih neznanstveno majhnih prazninah med atomi bakra. In če jim natovorimo energijo, jo spretno prenašajo.

Elektrotehnika je potemtakem omogočila izkoriščanje oddaljenih vodnih sil, ki je prevzela prenašanje njihove energije. Ker pa je morala sproti re-

novodi. To bodo vodilne žile našega gospodarskega telesa. V njih se bo pretakala električna energija kakor nekakšna kri.

Te silne žile bodo potrebovale silne električne napetosti: 220.000 voltov ne bo preveč. Iz njih pa bodo izvirale hranilne žile posameznih državnih predelov, ki bodo hrbenice predelnega konzuma. Dovolj daleč bodo morale nositi energijo, da bo vsaka federalna edinica res na vsem svojem ozemlju lahko zajemala energijo. Te osnovne hranilne žile bodo potrebovale 110.000 voltov.

In kakor se v človeškem telesu vodilne žile cepijo v osnovne hranilne, ki vdirajo v posamezne dele telesa, te pa v tanjše veje, ki se zopet razpredejo v vejice, da je lahko vsak košček telesa preplut s krvjo, bodo iz 110.000 voltnih hranilnih vodov pogonili okrajni vodi s 35.000 volti, ki bodo napajali razdeljevalne mreže. Sele v teh sebo pojavila uporabljiva napetost 580/220 voltov. Vodi, ki bodo vdrali v hiše, bodo najtanjše žilice ogromnega ožila, ki ga bo dobila nova Jugoslavija.

Zadržimo se za trenutek ob tej živi sliki, ki dopolnjuje sliko laika! V kapitalističnem električnem gospodarstvu nastajajo elektrarne, ki jih grade podjetni ljudje. Zakaj jih grade? Ker potrebuje ljudstvo električno energijo kakor nekakšen vsakdanji kruh v širšem pomenu besede? Kaj šel! Ker upajo, da bodo našli profit! In kaj je osnovna skrb kapitalističnega električnega gospodarstva? Da bi omogočil sodelovanje vseh elektrarn? Kaj šel! — Budno bo opazoval sosedne tekmece, ki bodo poskušali vdrti v njegovo oskrbovalno ozemlje. Boril se bo z njimi.

Ali ni jasno, da omogoča le planska državna elektrifikacija pravilno izkoriščanje naravnih virov energije, ker omogoča medsebojno podpiranje številnih elektrarn? Ali ni jasno, da je le v velikem državnem gospodarstvu mogoče izravnati ceno kilovatne ure, predvsem pa onemogočiti odiranje državljanov, ki morajo priti do svojega električnega kruha.

To je tako neoporečno, da tudi kapitalizem ni mogel ohraniti svojih

osnovnih načel v električnem gospodarstvu. Ne bom vam pripovedoval o nekdanjih srmežljivih poskusih kapitalističnih držav, zatirati najhujša s pomočjo mešano-gospodarskih elektrifikacijskih naprav. Zgovornejšo pričoj imam.

Leta 1936 je bil v Washingtonu, v srcu najbolj kapitalistične države na svetu, svetovni kongres tako imenovane »Svetovne konference o energiji«. Udeležil sem se ga bil. Na svečani seji tega kongresa je govoril tudi pokojni predsednik Združenih držav F. D. Roosevelt.

Roosevelt je imel neprilike z električnimi gospodarji, ki so neusmiljeno izkoriščali prebivalstvo. V svojem govoru je to brez ovinkov priznal. Povedal je, da je zgradil velikansko državno elektrarno (Tennessee), samo da dokáže, kako poceni je mogoče pridobivati električno energijo. »Ker ta dokaz ni zalegel,« je nekako izjavil Roosevelt, »sem zgradil ogromno državno električno napravo Boulder-Dam — Los Angeles. Če tudi ta ne bo prepričala, bom zgradil tretjo, četrto, peto.«

Kaj naj dostavim tem besedam, ki jih ne bom zlepa pozabil? Kaj naj se pridenem v tej formi izrečni kapitalizma pred potrebami živlega, človeškega gospodarstva, ki je brez električne energije nemogoče, ki ne prenese raztrganega in popačenega ožila?

Primerjajte izjavo priznanega poglavarja največjega kapitalističnega kolektiva z mirnimi, kakor iz granita izklesanimi besedami enega izmed največjih državnih človeške zgodovine, V. L. Lenina, spregovorjenimi na pragu nove dobe, novega svetovnega gospodarstva, da je oblast proletariata — elektrifikacija — socializem. Ali se dvomite, da je elektrifikacija, in sicer državna, načrtna, v velikem slogu izvedena elektrifikacija osnova razumnega, uspešnega gospodarstva?

Poglejmo pogumno resnici v obraz! Prepričali smo se, da z delom golih rok ne bomo pridelali, kar potrebujemo za dostojno življenje. Prepričali smo se, da potrebujemo obilo umetnega dela, zanj pa obilo strojev, tovarnov. Vemo, da je delo brez delavke, brez energije nemogoče. Zato moramo predvsem odpreti naravne vire energije in zgraditi ožilje, po katerem bo elektri-

na energija dotekala vsemu našemu gospodarstvu.

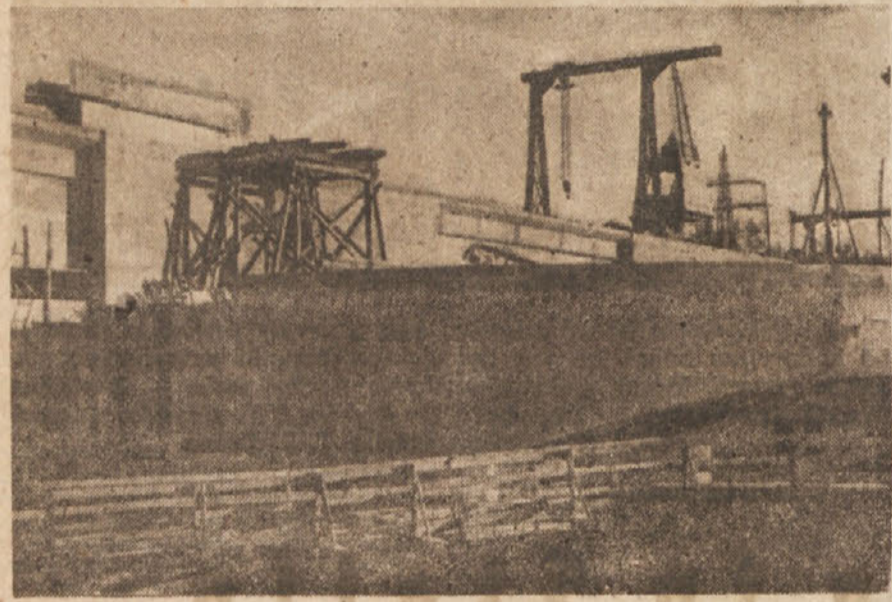
Elektrifikacija ali kapitulacija pred življenjem: tako stoji problem. Živeti hočemo, v svobodni državi hočemo živeti, zato ne oklevamo: elektrificirali bomo. Elektrifikacija je nedvomno dobrina, pa še celo osnovna dobrina. Ker pa je treba vsako dobrino pridelati, bomo morali tudi elektrifikacijo pridelati.

To pomeni obširno delo, ki ga ne bomo mogli takoj uživati. To pomeni: stisniti zobe, zadržati pas, odriniti razumljive želje, potrpeti. Elektrifikacija bo porabila mnogo milijard dinarjev in ustrezno velike kupe pridelkov. Odrekli se jim bomo z očmi, uprtimi v bodočnost, v bližnja leta, ko se bo začela pretakati silna energijska kri po našem gospodarskem telesu, ko se bo vrtele več in več obdelovalnih strojev, ko bo več in več tovarnov bruhalo užitne pridelke.

Brez jela ni dela, brez energije ni umetnega dela, brez elektrifikacije ni res uspešnega pretakanja električne energije, ni električnih žarnic v sleherni hiši, ni urnih motorjev v sleherni delavnici, ni ogromnih kemičnih tovarnov za pridelovanje dušika, karbida, aluminija, železa. Marsikaj potrebujemo iz tujih držav. Vse bomo dobili, če bomo lahko plačevali n. pr. z aluminijem.

In čim močneje bo plula energijska kri po našem gospodarskem telesu, čim več tovarnov bo obratovalo, tem lepše nam bo postalo življenje, tem več pridelkov bomo uživali. Nihče nam nikoli ne bo ničesar podaril. Pa saj tudi ne maramo daril: ponosen človek ne prosjači, in Jugoslovan je ponosen človek.

Vnovič: poglejmo resnici pogumno v obraz! Delati je treba. In ker je treba delati za bodoče, lepše življenje, je treba zdaj delati s podvojenim, potrjeno vneto. Naj ne bo omahljivca, malomarneža, lenuha med nami. Ko je tlačil domačo zemljo okupator, se je dvignil narod kakor en mož. Zdaj, ko nas pritisakajo začetne težave novega, široko zasnovanega, dobro premišljenega gospodarstva, se bomo dvignili kot en mož, da prepodimo najhujšega zatiralca človeštva: pomanjkanje. Naš prvi bojni smoter pa mora biti elektrifikacija.

Vodna energija Drave bo z dograditvijo mariborskih hidrocentral že tretjč izrabljena

Jugoslavija ima gotovo pet milijonov izkorištljivih konjskih sil, v njih pa praktično letno pridobljivih 15 milijard kilovatnih ur. To pomeni skoraj 1000 kwh na leto in glavo. Jugoslavija premora izdatne premogovnike. Prav gotovo pa se skriva tudi obilo mineralnega olja v jugoslovanskih tleh. V intenzivnem gospodarstvu bomo brez prevelikih naporov izvlekli tudi 50 milijard kilovatnih ur iz domačih tal, če jih bomo potrebovali.

Seveda: ves človeški svet je leta 1928 pridobil le okroglo 100 milijard kilovatnih ur iz vodnih sil. Zakaj? Ker je dotlej izkoristil le majhen del izkorištljivih vodnih energijskih virov. Največ sil premore Afrika, namreč 185 milijonov konjskih sil. Severna Amerika jih ima 65 milijonov, Južna Amerika 54,5, Azija 68,5, Oceanija 16,6. Vse izkorištljive evropske vodne sile ocenjujejo z 52,5 milijona konjskih sil, in desetina teh konjskih sil je v Jugoslaviji.

V Afriki je bilo leta 1928 izkoriščenih le 0,07%, v Severni Ameriki 25,6%, v Južni Ameriki 1,4%, v Aziji 2,7%, v Oceaniji 1,45%, v Evropi pa 25,2%. Očitno prednjačita Evropa in Severna Amerika v izkoriščanju vodnih sil.

Če obetajo razpoložljive vodne sile jugoslovanskemu energijskemu gospodarstvu 1000, v primeru potrebe pa tudi 1300 letnih kwh na glavo prebivalca, nas predvsem zanima vprašanje, koliko vodnih kilovatnih ur je Jugoslavija prav za prav letno trošila — Obupno malo. Morda le 30. Skandinavija nad 500, Zedinjene države 1500, predvojna Nemčija nad 800, Rusija nad 250. Očitno imamo v novi Jugoslaviji silne razvojne možnosti pa tudi dolžnosti.

Laik ne slutí, da je svetovno energijsko gospodarstvo nekako zanemaralo vodne sile in prvenstveno izkoristilo v premogu in mineralnem olju neko energijo, čeprav je jasno, da predstavljajo vodne sile stalen energijski dohodek, kuriva pa energijske rihranke iz davnih časov. Če pa mu statistika posveti v notranjost energijskega gospodarstva, sproži nehotne prisažnje: zakaj smo vodne sile tako drivali in zanemarjali?

Odgovor je preprost. Energija padajoče vode je neposredno le tam izkoristljiva, kjer voda pada. To je v mnogih primerih daleč od uporabljive energije. Vodo bi v skrajnem primeru lahko prenašali. Toda padca, ki ji daje moč, ne moremo prenašati.

Premog in mineralna olja prevajamo s parniki, železniškimi vozovi, kamioni. Premogovnik in vrelci olja ta lahko daleč od tovarne, ki izkorišča njuno energijo. Pred leti so na primer prevažali angleški premog v Trst, kjer je hranil obsežno industrijo. Vse podobne možnosti so padajoči volji zaprte.

Človeška hrana je tudi nosilka izkoristljive, namreč v človeškem telesu izkoristljive energije. Znano je, da prevažamo pšenico, meso, sadje čez oceane iz kontinenta v kontinent. Hrana, premog in mineralna olja so torej gibljivi nosilci izkoristljive energije. Padajoča voda pa je silno okorna in praktično nepreoslona nosilka. Zato je

ševariti svoje probleme, je le postopoma daljšala svoje prenosne proge. — Okoli začetka tega stoletja ji je bil prenos energije čez nekaj kilometrov naporen, deset let kasneje je že računala z desetimi kilometri. Danes se ne bojimo prenašanja energije 400 kilometrov daleč, mislimo pa že na 1000 km dolge proge.

Čim bolj se daljšajo električni daljnovodi, tem bolj postajajo vse vodne sile izkoristljive, tem bolj prevzema padajoča voda vodilno vlogo v energijskem gospodarstvu. Čez osnove človeškega gospodarstva smo torej prišli v energijsko gospodarstvo. Iz energijskega gospodarstva nas vodi pot nujno v električno prenašanje energije. Z njim pa se odpirajo elektrifikacijski problemi.

Jugoslavija, polna gospodarskih načrtov, nova Jugoslavija, ki si mora na ruševinah stare zgraditi novo, načrtno, močno gospodarstvo, začena nujno z energijskim gospodarstvom. Vodnih sil bogata, mora misliti na električno prenašanje energije. Elektrifikacija je potemtakem danes njen najvažnejši problem.

Laik si predstavlja elektrifikacijo prav za prav drugače. V njegovih slikah vdriajo žice, ki dovajajo električno energijo, v tovarne, mesta, vasi, v stanovanja, kmetije, obrtniške delavnice. Elektrifikacija mu je širjenje električne razsvetljave, električnega motornega pogona. Zanimajo ga kajpada žarnice, likalnik, kuhalnik, električna peč, električni štedilnik. Pravilno si predstavlja vso svojo domovino prepleteno z električno mrežo.

Toda pred izvajanjem električne energije stoji pridobivanje te čudovite delavke. Neštete vodne centrale je treba zgraditi, dodati jim je treba številne elektrarne v premogovnikih, organizirati je treba harmonično sodelovanje vseh izkoriščenih energijskih virov, da nikjer v državi ne nastane energijsko pomanjkanje, medtem ko se v drugih predelih pojavlja preobilica.

Znano je, da so vodne sile neštene. Mnogine padajoče vode se povsod v rekah spreminjajo. Včasih so porazno skromne, včasih katastrofalno preobilne. Smotno umetno delo pa poteka enakomerno. Zato mora načrtno, dobro premišljena elektrifikacija predvsem omogočiti enakomerno pridobivanje električne energije.

Nihanje vodnih množin v toku leta je v alpskih rekah drugačno kakor v kraških, Marsikaj se torej izboljša, če vprežemo alpske in kraške vodne sile v isti električni voz. Marsikaj pa ostane kljub temu še neizravnano. Toda v premogovnikih postavljene dodatne elektrarne bodo prav lahko dodajale, česar vodno energijsko gospodarstvo prehodno ne bo zmoglo. Le sodelovanje številnih vodnih in potrebnih dodatnih premogovnih central nam bo torej omogočilo tisti stanoviti dotok naravne energije, ki ga potrebuje stanovito delo, stanovito delovanje dobrin.

Na prostranem ozemlju naše Jugoslavije so važni viri naravne energije zelo oddaljeni drug od drugega. Zato jih bo treba povezati z dolgimi dalj-

V „Litostroju“ bomo izdelovali stroje za izdelavo turbin, traktorjev, avtomobilov

Po gorenski progi izza Smarne gore bo prisopihal vlak. Na vagonih bo natoženjena svetla kovina, ki jo delajo jeseniški železarji. Jeklo.

Železničar, z rdečo zastavico v roki, bo zažvižgal in premaknil kretinico. Vlak bo zapeljal namesto na ljubljanski kolodvor v tovarno »Litostroje«.

Proti Ljubljani pa bo odpeljal drug vlak. Na vagonih ne bo več naloženo jeklo, temveč stroji. Na prvem vagonu bo velika vodna turbina, ki bo, ko bo montirana na hidrocentrali, proizvajala električni tok. Na drugem bo stružnica, vrtnik in gradbeni stroj. Lokomotiva bo vlekla deset, včasih tudi dvajset in še več vagonov. Stroje bodo razvozili po vsej domovini. Nekaj jih bo potegnili vlak tudi v mariborsko tovarno avtomobilov. Tam bodo delavci s stroji iz »Litostroja« delali druge stroje — avtomobile.

Tovarno, ki bo izdelovala take stroje, da bomo z njimi lahko delali druge, že gradimo. Na sredi ljubljanskega polja se je razvilo veliko gradilišče. Po progi, po kateri bodo kasneje vozili jeklo, vozijo sedaj na gradilišče cement, betonsko železo, les in tudi hrano za številne delavce.

Tovarna bo zelo velika. Veliko tovarno bomo izgradili zato, ker je bolj racionalna, ker je koristnejša kakor pa vrsta majhnih. Tovarne »Litostroje« imamo. Ena je v Mariboru, druga v Skofji Loki. Te so majhne in v teh majhnih tovarnah ne morejo delati velikih strojev, kakršne potrebujemo za velike tovarne avtomobile, dieselmotorje, elektromotorje itd. V malih »Litostrojih« ni mogoče narediti velike vodne turbine. Le kdo bi prestavil več deset ton težko os vodne turbine?

V veliki tovarni »Litostroje« pri Ljubljani pa bo to delo z lahkoto opravil žerjav. Žerjav bo nadomestoval dvajset in še več ljudi. Torej bo v veliki tovarni lahko delalo manj delavcev, naredili pa bodo več in večje stroje. Pomagali pa jim bodo žerjavi in dvigala. To je tudi cenejši! Ze samo zaradi tega kaže graditi veliko tovarno, kakršna bo »Litostroje«.

»Litostroje« bomo izgradili v prvi petletki. Pa tudi tovarne avtomobilov, motorjev in še druge bomo zgradili v prvi petletki. Določeni so različni roki za dograditev. Ta mora biti gotova v dveh letih, ona v treh in tako naprej. »Litostroje« pa je najbolj važna in mora biti prva. Zakaj? Če ne bo »Litostroje« dograjen v pravem času, ne bo strojev za marsikatero drugo tovarno. Zato je potreben plan. Iz plana, ki so ga naredili strokovnjaki, je razvidno, da nam je »Litostroje« poleg hidrocentral najbolj potreben. Postavili so ga v prvo prioriteto. Tako pravijo temu inženirji. Mi pa bomo rekli takole: »Za »Litostroje« ne sme zmanjkati cementa, železa, lesa, gramoza in seveda tudi delavcev ne

in dobre hrane zanje. »Litostroj« je prvi! To je prioriteta.

Tovarna bo tudi moderna in lepa. Med posameznimi objekti, livarno, obdelovalnico, delavnico za modele in drugimi bo dovolj prostora za nasade in vrtove. Vrtovi med tovarniškimi poslopi? Na take reči kapitalisti še pomislili niso. Zgrajena bo vajeniška šola in vajeniški dom. Zadnji bo stal že skoraj pri mestnem vodovodu v Klečah. V načrtu je, da bo že letos gotov.

Mnogo strokovnjakov bo potrebnih za novo tovarno »Litostroje«. Graditelji inženirji na to niso pozabili in prav zato bo vajeniška šola že letos gotova. Že letos se bodo začeli v šoli učiti mladi vajenci. Pri načrtnem delu mislimo tudi na jutrišnji dan!

Za upravnim poslopkem tovarne bo stal dom sindikata. Na drugi strani proge pa bodo začeli graditi stanovanjsko kolonijo za delavce. Ta se bo raztezala tja do tramvajске proge.

Tovarna »Litostroje« bo torej za nas važna tovarna. Saj si bomo s to tovarno ustvarili pogoje za lepše življenje. Tovarna bo moderna, velika. Delati v taki tovarni bo veselo. »Litostroje« bo naš ponos! Zato pa moramo skrbeti, da bo »Litostroje« res prvi in moramo pomagati tudi pri njegovi graditvi. Mladina nekaterih šol že sodeluje.

Zgrajen je majhen del nove tovarne. Tako pravi inženir. Pa je že ta objekt ogromen! Poslopje je podobno velikemu okostnjaku: najprej so mu zgradili železobetonska rebra. Dolgo je več ko 200 m, visoko pa okoli 15 m. Vzporedno gradijo še eno tako poslopje, vse skupaj pa bo — livarna.

Notranjost velike livarne — delavnica bo svetla in moderno urejena; tu bo delo prijetno in veselo!

D O P I S I

Razgovor z dopisniki

Dalj časa je že preteklo, odkar smo se zadnjokrat pogovorili z našimi dopisniki. Medtem je prišlo že precej novih pisem od vseh strani in potrebno je, da se zopet pomenu, si ogledamo dobre strani in pomankljivosti, da bomo tako lahko še bolj utrdili medsebojne vezi.

Ugotovimo lahko, da smo največ dopisov prejeli iz vasi in mladinskih aktivov. Pa tudi delavci se nam včasih oglašajo; zelo dober dopis so nam poslali železničarji iz Postojne, ki smo ga objavili. Tudi naše žene ne zaostajajo. Zlasti veliko število dopisov pa je prišlo ob volitvah v odbore OF, kar je dokaz, da so naši dopisniki dobro razumeli globoki pomen teh volitev; tudi ob mladinskih volitvah smo prejeli precej člankov. Vseh teh poročil v celoti nismo mogli objaviti, vendar smo jih bili veseli, ker smo jih lahko uporabili v širših člankih. Naj torej tovariši iz Vrhpolja, Topolca, Renč, Hreščak Anton in Sajne Roza iz Senodola, Velikonja Valerija iz Dola, Moravec Vito iz Bukovca, Remec Milenka iz Vitovelj in mnogi drugi ne zamerijo, če njihovi članki v celoti niso bili objavljeni. Le pogumno pišite še naprej, saj noben dopis ni brez koristi! Najbolj marljivo pa so bili tov. Stucin Ludvik iz Hrpelja, Majcen Vito in Lilija Bogomil iz Postojne, Ferdo Vidmar iz Idrije in Pagon Andrej iz Istre, ki so nam poslali veliko število dobrih dopisov; take dopisnike naj posnemajo tudi drugi!

V dopisih pa se večkrat ponavljajo nekatere pomankljivosti, na katere bi opozorili, da se nekaj naučimo. Prva pomankljivost je v tem, da pišejo nekateri, zlasti ako hočejo pokazati kake nedostatke, le preveč na splošno, tako da jih bralci, ki stvari same ne poznajo, tudi ne morejo dobro razumeti. Tovariši Sivec Franc na primer nam piše, da so bili v njegovi vasi razcepilni na dva tabora, ob priliki volitev v odbor OF pa so zadrževali in sedaj te težave ni več; toda nam ni jasno, kdo je bil kriv prejšnje razcepilnosti. Mislimo, da je treba pri vsaki kritiki pogumno napisati, kdo je bil kriv, ki je nepravilnosti povzročil. Če bomo stvari tako pregledali, bomo ugotovili, da napake, ki se še gde, največkrat izvirajo — kole ali nehote — iz ostankov starega, izkoriščevalskega reda.

Druga pomankljivost pa je ta, da le še premalo prikažemo v dopisih neprecenljive uspehe, ki jih dosegajo naši naj-

boljši delavci v tovarnah, ki zvišujejo proizvodnjo, izboljšujejo stroje itd.; tak primer kot je v tovarni Fallersa v Ilirski Bistrici, kjer so prekorajili načrt za 16,2%, naj bi nam delavci sami sporočili, saj tak uspeh lahko služi za vzgled vsem drugim. Še premalo prikazujemo uspehe naših poljedelcev v kmečkobdelovalnih zadrugah, kot na primer v Pregarjah, kjer s traktorji obdelujejo zemljo in pripravljajo sajenje lanu in konoplje, da bodo nudili surovine industriji. Skratka: še premalo včasih poudarimo tiste uspehe, liste junake, ki v tovarnah, v zadrugah — povsod, kjer se dela — z globoko ljubeznijo do Titove domovine tekmujejo za čim boljše gospodarski napredek.

Kakšnih dopisov si torej predvsem želimo? To, kako že izpolnjujemo petletko, kako izvršujemo obveze, sprejete ob volitvah v odbore OF, kako prodira novi ritem dela, o tem hočemo predvsem pisati. Delavci iz tovarn naj nam pišejo, kako izvršujejo vse naloge za dvig proizvodnje, ki jih je postavil IV. plenum Centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije. Kmetje, ki ste se že združili v obdelovalne zadruge, poročajte, kako vnašate načrt tudi v poljedelstvo, kako uvajate nove, moderne načine obdelovanja zemlje. Vsi nam mnogo več pišite o vzgojnem delu, o vsem, kar je razpravljal Prvi kongres ljudske prosvete Slovenije, kjer je bilo poudarjeno, da je vzgoja novega človeka eden najbistvenejših predpogojev zmage petletke. Pišite naj vse ustanove, vse organizacije o primerih nove graditve, ki lahko služijo vsemu ljudstvu za vzgled. Še bolj ostro, kritično odkrivajmo vse napake, razgalimo tiste, ki bi se hoteli na kateri koli način živeti od tujih žuljev; v kritiki povejmo imena sovraničnikov, dajmo pa tudi predloge za izboljšanje in odpravo pomankljivosti! V dopisništvu pa bodimo tudi bolj urni, pišimo o takih stvareh, ki so dnevno najvažnejše.

Če bodo naši ljudski dopisniki te navsote upoštevali in izvrševali, potem bo naš ljudski tisk tisto močno orožje, ki bo vzgajalo in učilo množice v borbi za izgradnjo nove družbe. Za zaključek pa še tole: želimo, da bi bralci večkrat sporočili svoje mnenje in stavili predloge za izboljšanje tiska. Dopisi pa naj bodo vedno podpisani s popolnim naslovom, da se bomo lahko z dopisniki včasih tudi kaj več pogovorili!

Uredništvo.

MLADINA SEŽANSKEGA OKRAJA JE VOLILA

Dne 20. aprila so se po vsem terenu našega okraja vršile volitve v mladinske sekretariate. Mladina se je na te volitve temeljito pripravljala s tekmovalnimi obvezami, katere nato vključuje v predkongresno tekmovanje. Njihova osnovna baza pa je čimprejšnja izvedba petletnega plana.

V resoluciji, katero pošilja mladina iz vasi Orlek s svojega predvolilnega sestanka maršalu Titu, nam to jasno potrjuje: »Obvezujemo se, da bomo s pomočjo ostalih organizacij v naši zgradili 800 m vodovoda, 3 napajališča, da popravimo vse ceste, ki so popravila potrebne ter da se kulturno-prosvetno in politično zgradimo.« Istotako nam obljublja mladina iz Kubeda v Istri v svoji resoluciji, naslovljeni GO LMS: »Obvezujemo se, da bomo za čimprejšnjo izvedbo petletnega plana že v prvem letu popravili 1000 m ceste; na progo Samac—Sarajevo bomo poslali 10 mladincev; obdelali bomo sleherni kosček zemlje; pomagali bomo vsem pomoči potrebnim družinam; za izdatke III. Kongresa bomo nabrali 1000 lir; ves prosti čas bomo porabili za samozgradnjo s tem, da bomo študirali vse nove izdaje naših knjig, katere nam bodo širile obzorje.«

V resoluciji maršalu Titu piše mladina iz Povirja: Obvezujemo se, da bomo darovali za kritje stroškov tretjega kongresa LMS 2000 lir, za progo Samac—Sarajevo pa 3000 lir; napravili bomo 500 ur prostovoljnega dela v pomoč družinam, katerih sinovi in očetje so padli v NOV, ter družinam, katerih sinovi so odšli na gradnjo proge Samac—Sarajevo; odstranili bomo ruševine treh porušenih poslopij; v kulturno-prosvetno delo bomo pritegnili stodoletno vso mladino ter pomagali skupno z vsemi organizacijami na vasi pri graditvi prosvetnega doma.

Take in podobne obveze si je v tem tekmovalnem poletu zastavila mladina v sleherni vasi. Na predvečer samih volitev

so se po mnogih vaseh v Istri vršile baklade in sprejeli. Dan volitev je mladina proslavila s prostovoljnim delom ter s tem že izvajala obveze, zadane na predvolilnih sestankih. Po vseh vaseh se je vršilo prostovoljno delo, v vasi na meji Hrvaške Istre je mladina na površini 3 ha zemlje posadila borova semena, isto tako je bilo tudi v Zazidu, Kastelcu, Sečurbi itd. V Rizani je mladina prekopalna 1000 m² zemlje družinam, katerih sinovi so padli v NOV; v Prešnici je mladina prekopalna 700 m² zemlje stari ženci, ki je izgubila svojega sina v internaciji; v Kubedu, v Brezovici in Gabrovici je mladina delala pri popravilu poljskih poti; v Črnem Kalu je mladina delala pri obvezovanju trt ter čistila svojo vas; isto je delala mladina v Loki; v Divači je poistila in prekopalna vaški park; mladina iz Dobravej je nagrabila listje stari ženci. Taka in podobna dela je vršila mladina v sleherni vasi našega okraja, tudi v coni A kljub oviram, ki jih ima od strani ZVU. Da je mladina na dan volitev res delala, nam kaže skupno število delovnih ur iz vsega okraja: 10.128.

Na delo ter z dela so se vili sprejeli mladine z zastavo na četu ter pesmijo; v Zazidu je mladino spremljal na delo ter pri volitvah pionirski harmonikaški zbor. Mladina je po vseh vaseh volila stodoletno razen v Koejančičih ter Šmarjah, kjer mladina sploh ni volila, ne zavedajoč se važnega pomena volitev ter nalog, katere stojijo pred mladino.

Volitve so se zaključile s štafeto, tako da je prvo poročilo prispelo na okrajni odbor LMS že ob 9. uri jutraj. V vaseh v coni A — Sežana, Col, Vrhovlje, Orlek, Skopno in v Trebešah v Istri je mladina volila že takoj po 12. uri ponoči. Do 18. ure zvečer je bilo na okrajnem sedežu mladine v Hrpeljah že 84 poročil iz Istre, ki je najbolj oddaljena ter iz ostalih predelov okraja. Kragelj Milica.

V PREŠNJICAH SO USPEŠNO ZAKLJUČILI VEČERNI TEČAJ

Malokdaj se v časopisih čita o tej vasi. Dejstva pa so, da so se vaščani Prešnice s svojim požrtvovanjem in zavednostjo za časa NOB in po osvoboditvi že velikokrat prav dobro pokazali. Posebno pa mladina te vasi s svojim prostovoljnim delom, kulturno prosvetnimi nastopi, nabiralnimi akcijami itd. je žela znamenite uspehe. V zadnjem času se je najbolje pokazala z obiskovanjem večernega tečaja, ki ga je od 45 mladink in mladincev posečalo 42 z največjo vno in točnostjo ter se seznanilo s slovenskim pravopisom, računstvom, zemljepisjem in s cirilico, tako da se bo vsak mladinec in mladinka Prešnice s ponosom pridružil k ostalim bratom Jugoslavije. Tečaj se je zaključil slovesno s petjem in govori in z zavestjo, da ga bodo nadaljevali še z večjim navdušenjem. Za plodonosno večerjo tečaj je mladina izrazila hvaležnost učiteljici, ker jih je tako neutrudno poučevala. Da bo tečaj še bolj ostal v spominu, se je mladina pripravila z dvema igrama »Mati« in »Sanje sirote padlega partizana« ter nastopila z uspehom ob veliki udeležbi. Mladina Prešnice je začela z izvajanjem petletke, dala delež za mladinsko progo Samac—Sarajevo in pričela z izboljševanjem svojega gospodarskega položaja.

nijo z vloga, ki jo imajo sindikati v Jugoslaviji. Po živahni diskusiji o organizacijskih, gospodarskih in političnih problemih so podali KSS Hrpelje-Kozina, sindikalni okrajni odbor Sežana in bivši komenski odbor svojo razrešnico. Izvoljen je bil novi okrajni volivni organ sindikatov iz predstavnikov celotnega okraja. Plenum

ZASEDANJE OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA ZA SEŽANSKO

Pred dnevi se je vršil v Divači v prostorih kinodvorane prvi plenum sindikalnega sveta sežanskega okraja. Prisotni so bili delegati podružnic različnih strok. Plenum je bil sklican v zvezi s sklepi I. plenarnega zasedanja CO ES Jugoslavije ter da se tudi sindikalne podružnice cone A tistega predela, ki bo kmalu priključen k Jugoslaviji, povežejo in sezna-

je nato sprejel vazne splošne sklepe o pomoči pri izgradnji porušenega podežlja in selveni kampanji, o neizprosnem boju proti špekulantom in črnoborzijskem, o vsestranski pomoči ljudski oblasti pri izvajanju volitev v ljudske odbore, o ustanovitvi nabavno prodajne zadruge za delavstvo in nameščenje. Zasedanje se je končalo z vzkliki našim voditeljem. Odpisane so bile resolucije Glavnemu odboru sindikatov za Slovenijo, Svetu zunanjih ministrov v Moskvo in PO OF za Koroško. Zastopniki sindikalnih podružnic naglašajo v svoji resoluciji solidarnost s skupno domovino Jugoslavijo, obenem pa izražajo zgražnanje nad nedemokratskim upravljanjem Slovenske Koroške po angleških okupacijskih oblasteh.

je nato sprejel vazne splošne sklepe o pomoči pri izgradnji porušenega podežlja in selveni kampanji, o neizprosnem boju proti špekulantom in črnoborzijskem, o vsestranski pomoči ljudski oblasti pri izvajanju volitev v ljudske odbore, o ustanovitvi nabavno prodajne zadruge za delavstvo in nameščenje.

Zasedanje se je končalo z vzkliki našim voditeljem. Odpisane so bile resolucije Glavnemu odboru sindikatov za Slovenijo, Svetu zunanjih ministrov v Moskvo in PO OF za Koroško. Zastopniki sindikalnih podružnic naglašajo v svoji resoluciji solidarnost s skupno domovino Jugoslavijo, obenem pa izražajo zgražnanje nad nedemokratskim upravljanjem Slovenske Koroške po angleških okupacijskih oblasteh.

PUČE SO SE ZNOVA OGLASILE

Pridni so v tej vasi, dopis so nam poslali, ki ga v celoti objavljamo. Takole nam pišejo: »Naša vas šteje 75 družin s 420 člani, ki so vsi člani zadruge. Radi bi imeli svojo poslovalnico, ki bi nam bila v veliko pomoč. Naša vas je zelo enotna. Vemo, da bo samo enotnost tista moč, s katero bomo lahko očuvali vse pridobitve naše borbe. Za praznik prvga maja se pripravljamo z veliko vno. Nad dve sto ljudi bo šlo v Trst, 80 mladine in pionirjev pa se zelo pridno udeležuje vaj in pravijo, da bodo v tekmovanju prehiteli sosednjo vas Kostabone. Tudi naš stenočas je te dni poln dopisov, ki govorijo o pripravah za ta praznik. Breč Marjan.

DRUŽINSKI ČITALNI VEČER V CEZARJH

Ko smo se pred dnevi vračali od Sv. Antona skozi Cezarje, smo iz hiše »pri Kovaču« zasliskali glasno, razločno čitanje. Nalahko smo se približali razsvetljenemu oknu kuhinje, skozi katero je prihajal glas, in uvrli v notranjosti tole zanimivo sliko: ob mizi je sedel mlad tovariš s časopisom v roki in čital, v polkrogu okoli njega pa je stala družina, trije otroci, dve že odrasli tovarišici, gospodar, ob štedilniku pa mati. Od časa do časa ob čitalca prekinjali pri važnejših momentih in komentirali vsebino. Kot smo razumeli, se je čital članek o obisku italijanske demokratične mladine v Jugoslaviji, kjer smo različno slišali tole: »... fašizem se ni uničen, reakcija se ga zelo oklepa.« Zivo so na te besede razpravljali, celo mati se je obrnila od štedilnika in poslušala.

Zakaj dajemo poudarka temu dogodku, ki mislimo, da ni osamljen v Istri? Pomlad prihaja in z njo dela na polju, ki so se že začela. Veliko je takih, ki se izgovarjajo, da nimajo časa čitati, ker jim delo pobere vse prosti čas in da so trudni. Radi priznamo, da je to res. Mladi tovariš iz Kovačeve družine pa je pokazal, da mu telesna trudnost ni ovira — pokazal je, kako se lahko sledi dogodkom tudi po delu, če je dobra volja za to. Vsestranski korist imajo taki družinski čitalni večeri: mlajši tovariš ali tovarišica, ki čita, se s tem uči pravilne izgovarjave, starejši pa, ki so trudni od dela, obenem počivajo — istočasno pa tudi zvedo za dogodke po svetu. Želeli bi, da bi zglede Kovačeve družine iz Cezarjev posnemali po vseh hišah Slovenske Istre, da bi ob večerih odmevala iz vseh kuhinj čitana — naša lepa slovenska beseda. Ogarev.

ŽALNA SVEČANOST V IDRJI

Po širni slovenski zemlji se trojni kosti poznanih in nepoznanih junakov, ki so padli za osvobodjenje in boljše bodočnost domovine. V akciji za prekop padlih partizanov se je vršila dne 12. t. m. v Idriji žalna proslava. Vršil se je namreč prekop 27 padlih neznanih borec, ki so jih Nemci na zverinski način postrelili na cesti Idrija—Vojsko spomladi leta 1945.

Istočasno se je vršil tudi prekop padlega borca Sova Jankota iz Idrije. Na trgu maršala Tita v Idriji se je ta dan zbralo okrog 1500 ljudi, da se poslovi od žrtvi, ki so vse žrtvovali za svobodo. Sprevod je krenil ob zvokih žalostnih rudarske godbe proti mestnemu pokopališču.

Tov. inž. Aljančič je spregovoril ob odprtem grobu o neshetnih žrtvah, ki pa ne smejo biti zaman; nadaljevali je poudarjal, bomo pot, ki so nam jo začrtali, gradili bomo in obnavljali naše porušene domove, gradili nove železnice in lepšo bodočnost našim narodom. Ljudstvo je položilo na grob nepoznanim junakom mnogo vencev.

ZBOROVANJE ANTIFAŠISTIČNIH ŽENA V TOLMINU

Na konferenci predstavnic antifashiističnih žena, ki se je vršila v Tolminu, je bilo tudi večje število predstavnic iz cone A. Na svojem zborovanju so največ razpravljale o gospodarskih vprašanjih, v zvezi s prvo petletko. Veliko je bilo govora o potrebi sejanja večjih količin zelenjave in povrtnine.

Delegatke iz cone A so obširno poročale o vseh težavah in ovirah v svojem gospodarskem in kulturnem razvoju, ki ga povzročajo sedanječasne okupacijske oblasti anglo-ameriške vojne uprave, ki podpira fašistične elemente.

Po živahni diskusiji in pogovorih so žene sprejele sklep, da bodo dvignile politično izobrazbo žena in utrdile svoje organizacije ter da bodo zastavile vse sile za izvedbo gospodarskega petletnega načrta.

FIZKULTURA

NA FIZKULTURNEM ZBOROVANJU GORIŠKEGA OKRAJA SO IZVOLILI NOV OKRAJNI ODBOR

Dne 19. aprila so se zbrali delegati iz fizikturnih aktivov na zborovanju v Ajdovščini. Član fizikturne zveze je pozdravil ob otvoritvi zastopnike: sekretarja Fizikturne zveze Slovenije, zastopnika prosvetnega odseka Goriškega okrajnega ILO, mladine in vojske. Nato je prešel na dnevni red. Zanimiv je bil referat predstavnika FZS o bodočih nalogah fizikturne. Po tem referatu je bil predlagan program dela, ki vsebuje sledeče: v aprilu izvedba tekmovanja raznih panog; sodelovanje pri paradi 1. maja; priprave za okrajni fizikturni zlet 1. junaja; ustanovitev novih fizikturnih krožkov; organi-

ziranje fizikturnega tečaja za vaške aktivne; Titova štafeta. Prisotnega je bilo precej učiteljstva in mladine, vendar je treba kritizirati pre malo udeležbo. Prisoten je bil skoraj izključno le vipavski sektor, medtem ko ostali sektorji niso bili zastopani. Na zborovanju je bil predlagan novi Okrajni fizikturni odbor, ki je bil z nekaterimi dodatnimi člani v celoti sprejet. Upamo, da bo novi odbor v resnici razumel odgovorno in važno nalogo fizikturne v našem okraju in ukrenil vse, da bo fizikultura res prešla v najširše ljudske množice in po svojih močeh pripomogla k čim uspešnejši izvedbi današnjih gospodarskih nalog

SPOMLADANSKI CROSS V POSTOJSKEM OKRAJU

Predpreteklo nedeljo, 13. aprila, je bil po vsem postojnskem okraju pomladanski cross, katerega se je udeležilo nad 400 tekmovalcev. Tekmovali so v Postojni, Belsem, Senožečah, Št. Petru in Prestranku. Največja udeležba je bila v Postojni, kjer se je teka udeležilo 97 tekmovalcev in tekmovalk.

Prva večja letošnja fizikturna prireditve v Postojni je privabila na stadion, kjer je bil start in cilj, nekaj sto gledalcev, ki so z zanimanjem sledili tekmovalju. Vse proge so bile izpeljane tako, da je občinstvo lahko opazovalo skoraj ves potek tekmovalja. Poleg članov FD Postojna so tekmovali tudi vojaki JA, kar je dalo celotni fizikturni prireditvi še poseben poudarek.

Prve so šle na progo mladinke, ki so teklo na 800 m. Nato je teklo 20 mladinc

cev na 1500 m dolgi progi. Za njimi 10 članov na 1000 m in nazadnje 63 članov na 2,5 km dolgi progi.

Izid tekm je bil sledeč: Mladince: 1. Lenček Iva 4.10; 2. Slekko Štefi 4.11; 3. Makarovič Vlasta 4.12.

Mladinci: 1. Birsa Ivan 5.40; 2. Filipčič Milan 5.48; 3. Stegu Janko 5.56.

Članice: 1. Lovrenčič Meta 5.15; 2. Bizjak Marija 5.16; 3. Klemen Tončka 5.17.

Člani: 1. Kranjc Emil, FD Postojna, 7.16; 2. Herkov Milan, gimnazija, 7.30; 3. Bakarič Solejmar, JA, 7.42.

Po končanih tekmah so tekmovalci odšli na Titov trg, kjer je bil sprejem štafeti, ki so prinesle iz vseh krajev okraja rezultate izidov mladinskih volitev ter rezultate tekmovalja čez drn in strn iz ostalih centrov. Pavlič Marjan.

TEK ČEZ DRN IN STRN V HERPELJAH-KOZINI

V nedeljo, 13. t. m., se je v Hrpeljah-Kozini vršil tek čez drn in strn. Mladina iz gimnazije v Hrpeljah ter iz okoliških vasi se je že na vse zgodaj zbrala na določenem mestu ter se živahno in z navdušenjem pripravljala na tekmovalje. Crossa se je udeležilo tudi 73 borec in oficirjev JA. Mladina in vojska, vsi so tekmovali, kdo se bo bolje pokazal.

Mladinci in vojska so tekmovali na progi 1000 metrov v štirih grupah, mladinke pa na progi 800 metrov v treh grupah. Kljub temu, da so večinoma nastopali prvič v svojem življenju, so mladinci in vojska pokazali izredno vzdržljivost, saj so vsi, skoraj sveži, pretekli vsi progo.

Prvi so bili v crossu sledeči: Proga na 1000 metrov (mladinci in JA): 1. grupa: Božeglav Lado (Hrpelje) 4 min.; 2. grupa: Prelec Franc (gimnazija) 4.28; 3. grupa: Živanovič Božko (JA) 4.11; 4. grupa: Vojnovič Marko (JA) 4.28.

Proga 800 m (mladinke): 1. grupa: Flandija Lidija (gimnazija) 3.40; 2. grupa: Benčič Mileva (gimnazija) 3.39; 3. grupa: Kapun Majda (Vrhpolje) 3.42.

Med mladino se je opazilo veliko zanimanje in navdušenje za ta sport, zato je mladina iz gimnazije v Hrpeljah priredila ob priliki volitev v sekretariate ponovno tek čez drn in strn, katerega se je udeležila tudi mladina okoliških vasi. V kratkem se bo organiziral tudi kolearski cross za ves sežanski okraj. V kolearskih dirkah bodo lahko tekmovali vsi, ki imajo kolesa in ki se čutijo sposobne.

Mladina sežanskega okraja tudi na športnem polju ne zaostaja. Zlasti sedaj na spomlad bo fizikturno življenje zelo oživilo. Kobal.

VZORNO DELO FIZKULTURNEGA AKTIVA V SREDNJI KANOMLJI

O fizikturnem aktivu iz Srednje Kanomlje pri Idriji smo imeli že večkrat priliko spregovoriti. V nedeljo, 13. t. m., nas je zopet iznenadil z vzorno organizirano in idejno krasno zamišljeno fizikturno manifestacijo. Vsi fizikturniki so se postavili na razpolago volivni komisiji in sprotno prinašali v Idrijo poročila o poteku volitev. Najprej so prinesli poročila člani, ki so tekmovali v partizanskem maršu na 14 km dolgi progi. V Idrijo so prispeli strnjeno in naglem maršu in oddali poročila, nato pa se je vrsta raztegnila. Na cilj je prispel prvi v dobrem času 1,32.91 tov. Gnezda Ciril, drugi je bil Sedej Vinko, tretji pa Bogataj Franc. Vseh tekmovalcev je bilo 19. Drugo poročilo so prinesli pionirji in sicer 19 po številu, ki so bili enakoverno razdeljeni na progi. Za tek so rabili samo 45 minut. Zaključno poročilo je prinesla mladina, 16 po številu, in oddala poročilo v 40 minutah. Ponovno moramo pohvaliti ta aktiv in ga postaviti za zgled vsem ostalim na podeželju. Tajnici tog. Ogrič Tončki pa častitamo k njemu uspešnemu delu in organizaciji.

PRIPREDETE ŽENA V PRVAČINI

Dne 25. marca so naše žene organizirale prireditve, katere namen je bil, da s prostovoljnimi prispevki pomagajo pri gradnji proge Samac—Sarajevo. Tako smo ob tej priliki nabrali 8718 lir prostovoljnih prispevkov. Prireditve je vsebovala igra »Žene ob grobu«, ki je pri-

kazovala NOB. Ženski pevski zbor je zapel nekaj pesmi. Na sporedu so bile tudi razne deklamacije in kolo v narodnih nošah. Prireditve je zelo dobro uspela. Naše žene zelo požrtvovalno delajo in hočejo čim več doprinesiti k izvedbi Titove petletke. Milan Z.

PRIPRAVE V ISTRI ZA 1. MAJ

Nova vas v Istri je poslala za 1. maj 30 pionirjev v Trst, letos pa se uči za fizikturni nastop 36 pionirjev in 34 mladincev in mladink. Vsak drugi dan imajo vaje, katerih se zelo redno udeležujejo. Štiridesetčlanski pevski zbor se prav tako z navdušenjem pripravja. Dogovorili so se voditelji godb iz Marezig in Sv. Antona, da bi se za prvi maj skupno učili. Čez 50 članov bo šela ta godbena skupina, ki pravi, da bo slišati njihovo igranje čez ves Trst. Tekmovalje so napovedali novovaški fizikturniki krkvavskim fizikturnikom, ki po vsem videzu tudi ne bodo zadnji. Enako živo je v Borštu, kjer se pridno pripravlja 51 mladincev in mladink in še 37 pionirjev. Tu so napovedali

tekmovalje sosedni vasi Truškan in to v tem, kdo bo dal večje število fizikturnikov in kateri pevski zbor se bo bolje naučil pesmi. Še nekaj iz Nove vasi! Tu so si tudi člani koordinacijskega odbora napovedali notranje tekmovalje — kdo bo bolje izvršil svojo nalogo. Bili smo navzoči na njihovi seji, ko so končali — bilo je že čez polnoč — se je eden izmed njih postavil na sredo sobe in kar na lepem pričel telovaditi, rekoč: »Tako bomo telovadili, da pokazemo reakcijo ubranosti in soglasnost našega fizičnega zborstva, ki gre vzporedno s političnim in gospodarskim nezadržno svojo napredno in razvojno pot k naši boljši bodočnosti!«

»OBLJUBLJENA DEŽELA AMERIKA«

Nekdaj je bila za naše izkoriščane in preganjane ljudi Amerika tista dežela, ki jih je izvajljala, da so odhajali v tujino, od katere so pričakovali, da jim bo nudila to, česar jim ni mogla domača gruda pod fašističnim in izkoriščevalskim režimom. Nekateri poedini še danes mislijo, da se v Ameriki cedita mleko in med in da je tam blagostanje. Toda iz pisma, ki ga je pisal stric Jože Ambrož svoji nečakinji v Slavino v Postojnskem okraju, vidimo, da je zadeva popolnoma drugače. Priobčujemo v celoti njegovo pismo:

San Paolo, 22. 9. 1946.

»Draga nečakinja! Hvala lepa za Tvoje pismo, ki sem ga prejel isti dan kot bratovo. Veseli me, da se me še spominjaš. Ko sem šel od doma, si bila še otrok, sedaj pa pišeš, da si največja v vasi. Lahko si vesela, da si velika in močna, kajti to je znak zdravja. Pišeš tudi, da hodi Tončka v gimnazijo. Lahko si mislim, kako velika razlika je sedaj od časa,

ko so v naših krajih vladali še fašisti. Dosegli ste to, da se učite v materinem jeziku. Ti si šivilja, kar je zelo dobro, kajti vsaka stvar človeku vedno koristi. Tu živimo po navadi. Zdrav sem vedno, vendar ni moje zdravje takšno, kot bi moralo biti, kajti lahko si misliš, kako je v tropičnih pokrajinah. Zidamo in rušimo ter delamo nove hiše, zaslužek je sicer velik, ampam draginja je še večja. Ko sem prišel v Brazilijo, sem plačal za hrano in stanovanje 80 mirajev, sedaj pa plačujem 500. Toliko se je vse podražilo; med vojno nismo trpeli pomanjkanja, sedaj pa. Kruha dobimo na karte 120 gramov in še ta je mešan. Ta dežela je dežela kave, ki pa stane toliko, da si je ne moremo privoščiti. Tako je tudi z vsemi drugimi stvarmi. Med vojno smo se zelo zanimali za ves potek dogodkov in se vedno spraševali, kaj bo s Trstom. Tukajšnje časopisje navija za Italijo in za druge, ki bi hoteli še pri nas gospodariti. Tudi proti Sovjetski zvezi vedo napisati veliko, vendar mi vemo, da grede narodi SZ po svoji poti naprej.«

UČITELJSKA KONFERENCA V TOLMINU

V Tolminu se je vršila ta teden dnevna konferenca učiteljev in učiteljic iz vsega okraja. Udeležilo se je 60 učnih moči in prisotna sta bila tudi dva zastopnika ministrstva za prosveto LRS. Pomočnik poverjenika za ljudsko prosveto je v svojem referatu poudarjal naloge, ki stojijo pred učiteljstvom za dvig ljudske prosvete in vzgojo najširših plasti ljudstva, da bodo same znale pravilno izbirati in ceniti vsebino naprednega ljudskega prosvetnega delovanja.

Mnogo je bilo razpravljanih o šolskih zadrukah, ki naj bi nudile najpotrebnejšim učencem in učenkam šolske potrebščine brezplačno, in o vzgoji in pionirski organizaciji. Med drugim tudi letošnji učni načrt predvideva sedemletko v Kobaridu in Bovecu, da se da otrokom potrebno znanje, ki naj bi se približalo vsaj srednje strokovni izobrazbi. Načrt predvideva tudi obnovo šolskih poslopj.

Na konferenci so se obravnavala tudi vprašanja raznih tečajev med učiteljicami, sindikalna ter druga vprašanja. Posebna pozornost je bila posvečena vsebinski plati dela in pouka v naših šolah ter pravilnega podajanja posameznih predmetov, da se otroci naučijo naprednega gledanja življenja in dogodkov krog sebe. V krajih, kjer se bo pojavila potreba, se bodo osnovali domovi igre in dela za otroke, ki bodo podnevi v dobrih rokah. V ta namen se bo že v tem in prihodnjem mesecu vršil 15 dnevni tečaj za mladinke, ki bi se rade posvetile temu delu.

ZENE SO OBDAROVALE PARTIZANSKE SIROTE V ŠT. PETRU

Organizacije AFŽ Postojnskega okraja kakor lansko leto tudi letos niso pozabile na sirote padlih borcev mladinskega doma »Toneta Tomšiča« v Št. Petru in so prinesle velikonočna darila. Posebno sta zbudila veselje v naših otrocih ljubezen in trud žena vasi Nova Sušica, Petelinje, Nadenje selo, Slovenska vas, Hrastje, Selce, Neverke ter iz Št. Petra na Krasu. Obiskali so nas tudi pionirji iz Matejnje vasi in Gorenjih Ležec.

Iz vasi Ustje pri Ajdovčini so žene poslale sirotam velikonočno darilo, istokot tudi iz vasi Št. Vid pri Vipavi, Ravnja in Goreč pri Kozini.

Zene so se z materinsko ljubeznijo zanimale za splošno stanje gojencev v domu ter se zaobljubile, da ne bodo pozabile sirot, katerih očetje so darovali svoja življenja za osvoboditev. Gojenci iz doma so z velikim veseljem spremljali tovarišice in z zbornim petjem v skupnem zboru so se zahvalili. Tudi najmlajša gojenka petletna Gnezda Cilka je pela pesmi mamicam pri obisku. Gojenci so materam zaobljubili, da se bodo še bolj pridno učili, da bodo postali res pravi Titovi pionirji.

Vsem darovalkam izrekamo v ime nu gojencev in gojenk iskreno zahvalo. Povh Pavla

KAKO DELAJO ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA

Krajevne enote RK v okraju so v teku meseca aprila preštudirale pravila Jugoslovanskega RK. Njih študij se je vršil v Postojni, Postojni-okolici, Bukovju, Senožečah, Hruševju, Št. Petru na Krasu, Hrenovcih, Smihelu pri Št. Petru, Palčjem, Zagorjah, Prestranku, Trnjem in v Studnem. Krajevni odbori RK so se v polni meri zavedali važnosti teh pravil ter so prihajali v polnem številu na sestanke in se zanimali za čim podrobnejšo obrazložitev. Študij pravil so prisostvovali okrajni aktivisti.

STENOGRAFSKI TEČAJ V POSTOJNI

Na pobudo prosvetnega odseka OLO se je v Postojni organiziral stenografski tečaj, na katerega se je prijavilo 13 tovarišic. Tečaj se je pričel 12. februarja t. l. in se vrši tedensko dvakrat po eno uro. Kasneje sta se prijavili še dve tovarišici. Ker zahteva študij stenografije precej časa za vezbanje in pa potrpljenje, se je tekom enega meseca in pol številno obiskovalk skrčilo na polovico. Vendar se tiste, ki so ostale vztrajne, zelo zanimajo za to umetnost in so prav pridne. Nekoliko preglaščev jim dela tudi dejstvo, da so bile pred osvoboditvijo prisiljene obiskovati samo italijanske šole, vsled česar je njihovo znanje slovenske slovnice pomanjljivo. Vendar z dobro voljo premagujejo tudi te težave.

Ker danes, zlasti na Primorskem, primanjkuje izvežbanih stenografov, je naša želja, da bi tovarišice, ki so prve pričele študijem te lepe in koristne umetnosti, našle še mnogo posnemovalcev.

STARO SELO SE JE VKLJUČILO V GOSPODARSKI NAČRT

V Starem selu na Kobarškem so na množičnem sestanku sklenili, da bodo na podlagi tekmovalne popravili vaške poti, obdelali vso zemljo in s tem popoljšali in dvignili življenjsko raven. Obljubili so tudi, da bodo pomagali vsem tistim delavcem, ki obnavljajo našo domovino Jugoslavijo. Sklenili so med drugim, da bodo v petletki izsušili svoja močvirna tla in s tem povečali rodovitno zemljo.

O novem davku na dohodke

V uradnem listu FLRJ z dne 25. marca 1947 št. 25/175 je izšla v zvezi z zakonom o davkih uredba o davku na dohodek (dohodnino), ki se bo takoj v polnem obsegu aplicirala tudi na področju Slovenskega Primorja. S tem smo zopet napravili v naši davčni reformi velik korak naprej, ker da je nova uredba velike olajšave posebno našemu delovnemu človeku.

S to uredbo se uvedejo naslednje oblike davka na dohodek:

davek na dohodek delavcev, nameščenec in uslužbenec, davek na dohodek kmetov, davek na dohodek zadrug, davek na dohodek družbenih organizacij, davek na dohodek od zasebnih poklicev in premoženja.

Delavci, nameščenici in uslužbenci plačajo davek iz vsakega delovnega razmerja posebej po mesečnem zaslužku v naslednjih zneskih:

mesečni zaslužek	znesek davka
do 100	2
100 .. 200	4
200 .. 300	6
300 .. 400	8
400 .. 500	10
500 .. 600	13
600 .. 700	16
700 .. 800	18
800 .. 900	22
900 .. 1.000	25
1.000 .. 1.100	29
1.100 .. 1.200	33
1.200 .. 1.300	37
1.300 .. 1.400	41
1.400 .. 1.500	45
1.500 .. 1.600	50
1.600 .. 1.700	55
1.700 .. 1.800	60
1.800 .. 1.900	65
1.900 .. 2.000	70
2.000 .. 2.100	76
2.100 .. 2.200	82
2.200 .. 2.300	88
2.300 .. 2.400	94
2.400 .. 2.500	101
2.500 .. 2.600	108
2.600 .. 2.700	115
2.700 .. 2.800	122
2.800 .. 2.900	130
2.900 .. 3.000	138
3.000 .. 3.100	146
3.100 .. 3.200	154
3.200 .. 3.300	163
3.300 .. 3.400	172
3.400 .. 3.500	181
3.500 .. 3.600	190
3.600 .. 3.700	200
3.700 .. 3.800	210
3.800 .. 3.900	220
3.900 .. 4.000	230
4.000 .. 4.100	240
4.100 .. 4.200	250
4.200 .. 4.300	261
4.300 .. 4.400	272
4.400 .. 4.500	283
4.500 .. 4.600	294
4.600 .. 4.700	305
4.700 .. 4.800	316
4.800 .. 4.900	328
4.900 .. 5.000	340
5.000 .. 5.100	352
5.100 .. 5.200	364
5.200 .. 5.300	376
5.300 .. 5.400	388
5.400 .. 5.500	401
5.500 .. 5.600	414
5.600 .. 5.700	427
5.700 .. 5.800	440
5.800 .. 5.900	454
5.900 .. 6.000	468
6.000 .. 6.100	482
6.100 .. 6.200	496
6.200 .. 6.300	510
6.300 .. 6.400	525
6.400 .. 6.500	540
6.500 .. 6.600	555
6.600 .. 6.700	570
6.700 .. 6.800	586
6.800 .. 6.900	602
6.900 .. 7.000	618
7.000 .. 7.100	634
7.100 .. 7.200	650
7.200 .. 7.300	666
7.300 .. 7.400	682
7.400 .. 7.500	699
7.500 .. 7.600	716
7.600 .. 7.700	733
7.700 .. 7.800	750
7.800 .. 7.900	767
7.900 .. 8.000	784
8.000 .. 8.100	801
8.100 .. 8.200	819
8.200 .. 8.300	837
8.300 .. 8.400	855
8.400 .. 8.500	873
8.500 .. 8.600	891
8.600 .. 8.700	909
8.700 .. 8.800	927
8.800 .. 8.900	946
8.900 .. 9.000	965
9.000 .. 9.100	984
9.100 .. 9.200	1.003
9.200 .. 9.300	1.022
9.300 .. 9.400	1.041
9.400 .. 9.500	1.060
9.500 .. 9.600	1.080
9.600 .. 9.700	1.100
9.700 .. 9.800	1.120
9.800 .. 9.900	1.140
9.900 .. 10.000	1.160
10.000 .. 10.100	1.181
10.100 .. 10.200	1.202
10.200 .. 10.300	1.223
10.300 .. 10.400	1.244
10.400 .. 10.500	1.265
10.500 .. 10.600	1.287
10.600 .. 10.700	1.309
10.700 .. 10.800	1.330
10.800 .. 10.900	1.353
10.900 .. 11.000	1.375
11.000 .. 11.100	1.398
11.100 .. 11.200	1.421
11.200 .. 11.300	1.444
11.300 .. 11.400	1.467
11.400 .. 11.500	1.490
11.500 .. 11.600	1.514
11.600 .. 11.700	1.538
11.700 .. 11.800	1.562
11.800 .. 11.900	1.586
11.900 .. 12.000	1.610
12.000 .. 13.000	14%
13.000 .. 14.000	15%
14.000 .. 15.000	16%
15.000 .. 16.000	17%
16.000 .. 17.000	18%
17.000 .. 18.000	19%
18.000 ..	20%

V osnovno za obdavčenje spadajo: osnovna plača, plača za nadurno in akordno delo, kompenzacije za neizkoriščen dopust ali

praznike, funkcijski dodatek in drugi podobni prejemki. Stalni osebni dodatki za izredno delo in premije se obdavčilo ločeno od drugih prejemkov iz istega delovnega razmerja.

Med drugim nespadajo v obnovo za obdavčenje: socialne podpore, invalidnine, povračila potnih in selitvenih stroškov in dodatki za otroke. Tega davka so oproščeni tudi učenci v gospodarstvu (vajenci), še njihov zaslužek ne presega zneska zaslužka učencev v gospodarstvu, kakor je določen v predpisih o zaslužku delavcev in nameščenecv v gospodarstvu.

Od zaslužkov, ki se ne izplačujejo mesečno, temveč v krajših rokih (štirinajstdnevno, tedensko) se plača davek sorazmerno z davkom, ki bi se plačeval od ustreznega mesečnega zaslužka. Od dohodkov, ki se ne ponavljajo, temveč se pojavljajo z daj za daj, se plača davek, kakor da so mesečni.

Sezonski kmetijski delavci plačajo od svojega zaslužka 3%. Hišni pomočniki plačajo 1000 lir na leto. Ti plačajo davek sami polletno. Uradi, ustanove in podjetja, ki izplačujejo zaslužek, morajo ta davek obračunati in plačati pri okrajnem finančnem odseku najpozneje petih dneh po izplačilu zaslužka. Od preprosto plačanega uslužbenega davka se plačajo zamudne obresti. Izvoljeni ljudski predstavniki plačajo davek od nagrad za svoje delo po tablici kakor ostali nameščenici.

Davek na dohodek kmetov plačajo gospodarstva, ki se bavijo s kmetijstvom. V osnovno spadajo vsi dohodki, ki so bili v enem letu doseženi v območju enega okraja. V to osnovno spadajo tudi dohodki, ki bi se v zadevnem letu dosegli od zemljišč, namenjenega kmetijskemu obdelovanju, ki ga pa za zavezanec ni obdelal. Davek na dohodek kmetov se plača po naslednji lestvici:

od davčne osnove	davčna stopnja	
od do	od do	%
2.500.—	2.500.—	4,5
5.000.—	5.000.—	5
7.500.—	7.500.—	5,5
10.000.—	10.000.—	6
12.500.—	12.500.—	6,5
15.000.—	15.000.—	7
17.500.—	17.500.—	7,5
20.000.—	20.000.—	8
22.500.—	22.500.—	8,5
25.000.—	25.000.—	9
27.500.—	27.500.—	9,5
30.000.—	30.000.—	10
32.500.—	32.500.—	10,5
35.000.—	35.000.—	11
37.500.—	37.500.—	11,5
40.000.—	40.000.—	12
42.500.—	42.500.—	12,5
45.000.—	45.000.—	13
47.500.—	47.500.—	13,5
50.000.—	50.000.—	14
52.500.—	52.500.—	14,5
55.000.—	55.000.—	15
57.500.—	57.500.—	15,5
60.000.—	60.000.—	16
62.500.—	62.500.—	16,5
65.000.—	65.000.—	17
67.500.—	67.500.—	17,5
70.000.—	70.000.—	18
72.500.—	72.500.—	18,5
75.000.—	75.000.—	19
77.500.—	77.500.—	19,5
80.000.—	80.000.—	20
82.500.—	82.500.—	20,5
85.000.—	85.000.—	21
87.500.—	87.500.—	21,5
90.000.—	90.000.—	22
92.500.—	92.500.—	22,5
95.000.—	95.000.—	23
97.500.—	97.500.—	23,5
100.000.—	100.000.—	24
102.500.—	102.500.—	24,5
105.000.—	105.000.—	25
107.500.—	107.500.—	25,5
110.000.—	110.000.—	26
112.500.—	112.500.—	26,5
115.000.—	115.000.—	27
117.500.—	117.500.—	27,5
120.000.—	120.000.—	28
122.500.—	122.500.—	28,5
125.000.—	125.000.—	29
127.500.—	127.500.—	29,5
130.000.—	130.000.—	30
132.500.—	132.500.—	30,5
135.000.—	135.000.—	31
137.500.—	137.500.—	31,5
140.000.—	140.000.—	32
142.500.—	142.500.—	32,5
145.000.—	145.000.—	33
147.500.—	147.500.—	33,5
150.000.—	150.000.—	34

Najprejvejša kmetijska gospodarstva so oproščena davka na dohodek. Katera kmetijska gospodarstva se smatrajo za najprejvejša, določa vlada. Ljudske republike, Vlada ljudske republike lahko prizna olajšave z znižanjem davka tistim kmetom, ki imajo mladoletne otroke ali odrasle člane, ki so za delo nesposobni.

Davek na dohodek zadrug plačajo zadrugne in zadrugne zveze od vseh dohodkov, ki jih imajo v enem koledarskem letu od pridobitnega dela in premoženja.

1. Kmečke delovne zadrug od vseh svojih dohodkov po proporcionalni stopnji 3 odstotke.

2. Živinorejske, vinogradniške, ribiške in podobne zadrug plačajo: a) od dohodkov, ki jih med letom izplačujejo svojim članom glede na njihovo delo po tablici, b) od dohodkov, ki jih delijo med svoje člane glede na delež ali glede na inventar, ki so ga člani vložili v zadrugo in sicer če dohodki ne presegajo 50.000 dinarjev po stopnjah, ko velja za dohodek kmetov znižanih za 2 stopnji, od dohodkov nad 50.000 dinarjev pa po stopnji 13 odstotkov; c) od drugih dohodkov, ki jih zadruga in zadrugne zveze vlagajo v sklade po stopnji 3%. Enak davek plačajo tudi kmečke nabavljavne in prodajne zadrug. Vse druge zadrug plačajo: a) od dohodkov, ki jih med letom izplačujejo svojim članom glede na njihovo delo po tablici, ki velja za delavce in nameščenice; b) od dohodkov, ki jih delijo med svoje člane glede na delež ali glede na inventar, ki so ga člani vložili v zadrugo in sicer če dohodki ne presegajo 50.000 dinarjev po stopnjah, ki veljajo za kmečka gospodarstva od dohodkov nad 50.000 dinarjev pa po stopnji 15%; c) od drugih dohodkov, ki jih zadruga in zadrugne zveze vlagajo v sklade, po proporcionalni stopnji 4 odstotkov.

Zadrugne in zadrugne zveze ne plačajo davka od dohodkov, ki jih vlagajo v sklad za investicije in v sklad za kulturno-prosvetne namene. Družbene organizacije plačajo davek na dohodek od vseh dohodkov, ki jih imajo v enem koledarskem letu od svojega dela in premoženja. Davek se oblike plača: 1. od dohodkov od izdajateljskega, kulturnega, prosvetnega, umetniškega in podobnega dela, če ne presegajo 35.000 dinarjev po stopnjah, ki so predpisane za kmečka gospodarstva zmanjšanih za 2 stopnji, od dohodkov nad 35.000 dinarjev pa po stopnji 11%; 2. od dohodkov od pridobitnega dela, če ne presegajo 50.000 dinarjev po stopnjah, ki veljajo za kmečka gospodarstva, od dohodkov nad 50.000 dinarjev pa po stopnji 15%.

Davek na dohodek od zasebnih poklicev in premoženja se plača z odtegnitvijo ob prejemu dohodkov in stalnih zneskih ali odstotkih od prometa ali pa po odmeri. Z odtegnitvijo ob prejemu dohodkov plačajo danes lastniki vrednostnih papirjev in deležev, prejemniki obresti od posojil, prodajalci sredstev državne razredne loterije, dobilniki in srečke in druge vrednostne papirje, prejemniki provizij za posredovanje itd. Odstotek, ki ga plačajo takšni različni prejemniki, je naveden v uredbi. Od dohodkov hranilnih vlog, od zneska zavarovnega kapitala, od zavarovanih rent in od dohodkov na srečke državne razredne loterije in srečke socialnih dobrodelnih ustanov se ne pobira davek.

Davek na dohodek od zasebnih poklicev in premoženja plačajo po odmeri gospodarstev državljanov in pravne osebe, ki imajo dohodek od katerih se ne plača davek kakor druge oblike. Osnova za odmero tega davka so skupni dohodki gospodarstva, doseženi v enem koledarskem letu. Osnova se izračuna, če se od kosmatih dohodkov odštejejo stroški, ki so bili potrebni za doseg dohodkov.

Davek na dohodek od zasebnih poklicev in premoženja se po odmeri plača po naslednji lestvici:

od davčne osnove	davčna stopnja	
od do	od do	%
10.000.—	10.000.—	7
20.000.—	20.000.—	12
30.000.—	30.000.—	14
40.000.—	40.000.—	18
50.000.—	50.000.—	22
60.000.—	60.000.—	26
70.000.—	70.000.—	30
80.000.—	80.000.—	34
90.000.—	90.000.—	38
100.000.—	100.000.—	42
110.000.—	110.000.—	46
120.000.—	120.000.—	50
130.000.—	130.000.—	54
140.000.—	140.000.—	58
150.000.—	150.000.—	62

Višino dohodkov kot osnovo za obdavčenje ugotovi okrajni (mestni) izvršilni odbor. Ta sme odmero poveriti davčnim misljam. Davčne komisije odločijo o višini dohodka po predlogu finančnega poverjenika okrajnega izvršilnega odbora na razpravah, ki morajo biti javne. Davčne za-

Uradne objave

Spremembe v združnem registru

Rez. 1/45-8

Sedež zadrug: Cerčno. Besedilo: Gospodarska zadruga z o. j. v Cerčnem. Dan vpisa: 19. aprila 1947. Na redni skupščini 23. 2. 1947 sta bila namesto članov upravnega odbora Jemec

(Nadaljevanje s strani 9)

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Bufolin Jožefa iz Lok št. 10 uveče postopek za proglasitev njegovega sina Bufolin Jožefa za mrtvega in se mu postavi za skrbnika Bufolin Jožef št. iz Lok št. 10.

Poziva se Bufolin Jožef ml. in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 30. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 193/47-2
Lozar Albert, živ. Jožefa in žive Lucije roj. Črnogor. roj. dne 6. novembra 1926 v Vrtovinu, kmečki sin iz Vrtovine št. 34, je odšel v partizane dne 11. januarja 1944 in je bil dodeljen Gradnikovi brigadi, III. bataljona I. ali II. četi, ter se je nahajal v Trnovskem gozdu, od koder se je udeležil borbe na Hotedersico dne 15. januarja 1944. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Lozar Lucija, kmetice iz Vrtovine št. 34, uveče postopek za proglasitev Lozar Alberta za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Lozar Lucija, kmetica iz Vrtovine št. 34.

Poziva se Lozar Albert in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 30. junija 1947. Po preteku tega roka in na ponovni predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 189/47-2
Amf Marija-Pavla, pok. Benko Avgustina in pok. Uršule roj. Svagelj, rojena dne 23. januarja 1902 v Smarjah pri Ajdovščini, vdova, posestnica iz Smarj št. 64, je odšla od doma okoli 8. marca 1943 ter je dejala, da gre v partizane. Nazadnje so jo videli v tistem času v neki družini v Rihemberku, nato je izginila za njo vsaka sled ter so vse poizvedbe ostale brezuspšne.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Amf Sonje, uradnice iz Sežane št. 51, uveče postopek za proglasitev Amf Marije-Pavle za mrtvo in se ji postavi za skrbnico Amf Sonja, uradnica iz Sežane št. 51.

Poziva se Amf Marija-Pavla in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 30. junija 1947. Po preteku tega roka in na ponovni predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvo.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 185/47-2
Brera Pavel, pok. Angela in žive Marije roj. Gorini, rojen dne 28. marca 1900 v Milanu, trgovec, poročen, iz Ajdovščine, Sibenška ul. 30, je po razpadu Italije prevažal municijo in potrebščine za partizane, zaradi česar je bil na podlagi neke ovadbe dne 24. dec. 1943 aretiran od Nemcev, ki so ga odvedli v goriske zapore, od koder so ga dne 28. januarja 1944 odpeljali v nemško taborišče Ottobrunn pri Münchnu, od koder se je poslednjič javil dne 27. avgusta 1944. Dne 27. aprila 1945, ob priliki evakuacije taborišča, so ga baje vrstili med tovariše, ki so bili bolni in slabi, in odpeljali neznanu kam. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Brera Marije iz Ajdovščine, Sibenška ul. 30, uveče postopek za proglasitev Brera Pavla za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Brera Marija iz Ajdovščine, Sibenška ulica 30.

Poziva se Brera Pavel in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 30. junija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 188/47-2
Jerič Florjan, pok. Florijana in pok. Ane roj. Vovk, rojen dne 31. julija 1903 v Gabrijah, kmet, poročen, iz Gabrij št. 68, je odšel v partizane decembra 1943 in je služil v 18. bataljonu I. četi, III. bataljona I. četa, kot mitraljez, ter je baje padel dne 1. aprila 1945 na Vogalcah pri Vojskem. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Jerič Terezije, kmetice iz Gabrij št. 68, uveče postopek za proglasitev Jerič Florjana za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Jerič Terezija, kmetica iz Gabrij št. 68.

Poziva se Jerič Florjan in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do dne 30. junija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

kajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 30. junija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 184/47-2
Mikuž Franc, živ. Petra in žive Ivane roj. Skvarč, rojen dne 27. marca 1925 v Gozdu pri Colu, kmečki sin iz Gozda pri Colu št. 5, je po razpadu Italije odšel iz Italije v partizane in šel s prekomorsko brigado v Dalmacijo, kjer je bil dodeljen IV. Armiji ter je baje padel v Dalmaciji v borbah meseca januarja 1944. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Mikuž Joška, kmečke hčere iz Gozda pri Colu št. 5, uveče postopek za proglasitev Mikuž Franca za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Mikuž Joška, kmečka hči iz Gozda pri Colu št. 5.

Poziva se Mikuž Franc in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 30. junija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 183/47-2
Svetina Zorko, živ. Ivana in Amalije roj. Samokec, rojen dne 6. januarja 1927 v Sempasu, delavec iz Sempasa št. 100, je odšel dne 26. marca 1944 v partizane in je najprej bil dodeljen kot kurir goriskemu vojnemu področju, pozneje kot kurir staba XXX. divizije. Ko je dne 28. marca 1945 kot kurir hotel nesti neko pošto iz Predmeje, kjer se je tedaj nahajal štab XXX. divizije, in na Lokve, je medpotoma prišel v nemško zasedo in je bil baje pozneje od Nemcev ustreljen. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Svetina Mirna, kmečkega sina iz Sempasa št. 100, uveče postopek za proglasitev Svetina Zorka za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Svetina Mirko, kmečki sin iz Sempasa št. 100.

Poziva se Svetina Zorko in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 30. junija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 157/47-3
Velikonja Anton, sin pok. Antona in Alojzije roj. Bratina, rojen dne 16. avgusta 1899 na Predmeji, poročen, delavec iz Predmeje št. 6, je odšel v partizane po razpadu Italije, od koder je bil puščen domov zaradi starosti po kakšnih dveh mesecih in od tedaj deloval na terenu pri zbiranju hrane in prevažanju življenjskih potrebščin za partizane. Dne 31. januarja 1944 so prodrli Nemci na Predmejo, aretirali Velikonjo Antona in ga po mučenju ustrelili v neposredni bližini hiše.

Ker je verjetno, da je Velikonja Anton bil resnično ustreljen dne 31. januarja 1944 in pokopan na pokopališču Otlica, se na predlog Velikonja Alberte iz Predmeje številka 6 uveče postopek za dokaz smrti Velikonje Antona in se mu postavi za skrbnico Velikonja Alberte iz Predmeje št. 6.

Poziva se vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 31. julija 1947. Po preteku tega roka in na izvedbi dokazov bo sodišče odločilo o dokazu smrti.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 179/47-4
Vovk Rudolf, sin živ. Andreja in žive Frančiške roj. Samokec, rojen dne 31. avgusta 1923 v Ozeljani, mizar iz Ozeljana št. 4, je odšel v partizane dne 9. septembra 1942 in je bil dodeljen I. Vipavski četi, bataljona Simona Gregorčiča in se je v začetku zadrževal okrog Vogerskega, nato v Trnovskem gozdu, pozneje pa je bil dodeljen Kraškemu bataljonu, III. četi, s položajem v Brkinih, kjer je dne 13. avgusta 1943 ob priliki italijanske ofenzive na partizanske položaje v okolici Kozjega padel pod vasio Kozje, v bližini sole ter je bil pozneje prepeljan od Italijanov v Trst in tam baje pokopan.

Ker je verjetno, da je Vovk Rudolf resnično padel dne 13. avgusta 1943, se na predlog Vovk Frančiške, zasebnice iz Ozeljana št. 4, uveče postopek za dokaz smrti Vovk Rudolfa in se mu postavi za skrbnico Vovk Frančiška, zasebnica iz Ozeljana št. 4.

Poziva se vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 31. julija 1947. Po preteku tega roka in na izvedbi dokazov bo sodišče odločilo o dokazu smrti.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 194/47-2
Ipavec Alojz, pok. Alojzija in žive Marije roj. Glesič, rojen dne 3. maja 1912 v Sempasu, poročen, delavec iz Ozeljana št. 3, je odšel v partizane dne 19. maja 1943 in je služil v XVI. diviziji I. brdskega motoriziranem divizionu. Dne 21. decembra 1944 se je pomorel v vasi Udline v Liki, kjer se je tedaj nahajala njegova edinica, ter je bil odpeljan v bolnišnico v Sibenik, kamor pa ni dospel. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Ipavec Stefanije iz Ozeljana št. 3, uveče postopek za proglasitev Ipavec Aloja za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Ipavec Stefanija iz Ozeljana št. 3.

njeva Lokovca št. 203, je vstopil v NOV dne 2. februarja 1945 ter je bil uvrščen v IV. bataljon Cankarjeve brigade. Na meseca 1943 se je udeležil neke borbe v Nemci in belogardisti v bližini Sv. Križa na Dolenskem, dne 21. maja 1943 pa ga je videl Bremez Jožef pri Čatezu težko ranjenega. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Bremez Frančiške iz Gornjeja Lokovca št. 203 uveče postopek za proglasitev Bremez Rafaela za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Bremez Frančiška iz Gornjeja Lokovca št. 203.

Poziva se Bremez Rafael in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do dne 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponovni predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 68/47-3
Volč Friderik, pok. Matevca in žive Jožef roj. rojen dne 1. decembra 1899 v Voglarjih, delavec iz Voglarjev št. 1, je po polomu Italije vstopil v NOV in služil v raznih edinicah. Januarja 1945 je bil dodeljen transportni četi pri komandi gorenjske vojnega področja, s katero se je udeležil marca 1945 težke borbe, in sicer dne 24. marca 1945 v Nemci, ko so slednji obkolili partizane na Poreznu. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Volk Katarine, kmetice iz Voglarjev št. 1, uveče postopek za proglasitev Volk Friderika za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Volk Katarina, pos. iz Voglarjev št. 1.

Poziva se Volk Friderik in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do dne 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 69/47-2
Jež Alojzij, pok. Alojzija in žive Frančiške roj. Širok, rojen dne 20. avgusta 1909, zidar iz Grzarij št. 34, je vstopil v NOV in je bil uvrščen v gorisko brigado s katero se je v drugi polovici septembra 1943 umaknil na Trnovsko planoto in se za poslednjič videlo na Otlici, ko je bila njegova edinica dne 28. septembra 1943 napadena od Nemcev in od katere borbe je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Jež Stefanije iz Grzarij št. 34 uveče postopek za proglasitev Jež Alojzija za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Jež Stefanija iz Grzarij št. 34.

Poziva se Jež Alojzij in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponovni predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 70/47-2
Černe Mihael živ. Franceta in žive Antonije roj. Leban, rojen dne 7. septembra 1904 v Zagorju, samski, čevljar iz Zagorja št. 191 je bil v polomu Italije vstopil v NOV in bil uvrščen v Gorisko brigado s položajem na Sv. Gabrielu, kjer je bil dne 24. septembra 1943 v bližini Kromberga zajet od Nemcev, odpeljan v goriske zapore in nato v nemško internacijo, in sicer v taborišče Stablach v bližini Königsberga, od koder je prišel v razne tovarne na delo. Po zavzetju Königsberga, dne 9. 4. 1945 od strani Rusov, ga je našel Gorup Ivan iz Cepovna Ok. št. 87 v neki kleti, težko ranjenega in sicer v bližini obvoznice.

Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Černe Avguština, delavca iz Zagorja št. 191 uveče postopek za proglasitev Černe Mihaela za mrtvega in se mu postavi za skrbnika Černe Avguštin delavec iz Zagorja št. 191.

Poziva se Černe Mihael in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 71/46-2
Bukovec Mihael pok. Mihaela in žive Katarine Pertout, rojen dne 2. aprila 1905, delavec, kmet iz Bukovca pri Kalu št. 28, nad Kanalom, je odšel v partizane dne 15. februarja 1943 in je bil dodeljen Sercevičevi brigadi, I. četi III. bataljona XIV. divizije kot čevljar. Koncem leta 1943 ali v začetku leta 1944 je bil ranjen ter je iz Babnega polja prepeljan z avionom v bolnico v Bari in pozneje v bolnico Gruma pri Barju, kjer ga je videl sredi julija 1944 je Lango Avgust iz Avč št. 49. Nato je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Bukovec Angele iz Kala št. 28 uveče postopek za proglasitev Bukovec Mihaela za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Bukovec Angela iz Kala št. 28.

Poziva se Bukovec Mihael in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

mu postavi za skrbnico Kuštrin Pavla iz Zavrha št. 64.

Poziva se Kuštrin Jože in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog, bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 90/47-2
Lipičar Izidor pok. Antona in Kovačič Marije, rojen v Moravah pri Ljubljani, samski, delavec iz Kala nad Kanalom št. 206 v Bari, od koder je bil februarja 1944 poslan v Dalmacijo, kjer je bil uvrščen v I. četo V. bataljona II. udarne brigade, s katero se je udeležil raznih bojev in na koncu tudi borbe za osvoboditev Trsta, v kateri je bil v začetku maja 1945 ranjen v glavo in prepeljan v bolnico, kjer je dne 5. maja 1945 podlegel rani in je pokopan baje na pokopališču Sv. Ane pri Trstu na VII. odseku, 6. vrsti, št. 2555.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Lipičar Miroslava iz Kala nad Kanalom 206 uveče postopek za proglasitev Lipičar Izidorja za mrtvega in se mu postavi za skrbnika Lipičar Miroslav iz Kala nad Kanalom št. 206.

Poziva se Lipičar Izidor in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 97/47-2
Bižičnik Stanko, živ. Andreja in Matilde roj. dne 21. oktobra 1925 v Bičju, je vstopil v NOV dne 16. septembra 1943 in se udeležil težke tridnevne borbe za Gorico bataljona. Po predoru goriske fronte se je na hribu Sv. Gabriela. Služil je v III. ostalimi umaknil na Trnovsko planoto ter je po eni vesti baje padel na Koblični nad Cepovanom ob priliki prve nemške ofenzive, po drugi vesti pa baje decembra 1943 pri Ziroku.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Bižičnik Matilde, kmetice iz Bičja št. 13 uveče postopek za proglasitev Bižičnik Stanka za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Bižičnik Matilda, kmetica iz Bičja št. 13.

Poziva se Bižičnik Stanko in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Ok. 62, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, in 87/47
Ivančič Alojzij, sin Franca in Ane roj. Prime, rojen dne 19. 9. 1906 v Zaječju, nazadnje stanujoč v Tominjah 26, poročen, brez otrok, kmet, Slovenec je dne 4. 4. 1944 vstopil v NOV in je služil v I. četi I. bataljona Gubčeve brigade. Dne 5. 5. 1944 je bil v Sloveniji zajet po Nemcih in po 8 dnevem zaporu v Ljubljani odpeljan v taborišče Mauthausen. Zadnje poročilo o njem je bilo konec leta 1944.

Poziva se Franca in Antona in Frančiške roj. Batista, sin Antona in Frančiške roj. Tomaj, rojen dne 7. 4. 1907 v Tominjah št. 38, tam nazadnje stanujoč, poročen, oče I. otroka, kmet, Slovenec, je vstopil v italijansko vojsko dne 12. 11. 1942 in to je služil v 212 četi specialnega bataljona v Pulsanu-Taranto. Zadnjič se je oglasil 5. 7. 1943, potem pa se o njem ni več ni slišalo.

Tomajček Anton, sin Antona in Marije roj. Tomajček, rojen 21. jan. 1895 v Gaberku št. 11, tam nazadnje stanujoč, poročen, oče 6 otrok, kmet, Slovenec, je bil od Italijanov v bližini Kromberga zajet od Nemcev, odpeljan v goriske zapore in nato v nemško internacijo, in sicer v taborišče Stablach v bližini Königsberga, od koder je prišel v razne tovarne na delo. Po zavzetju Königsberga, dne 9. 4. 1945 od strani Rusov, ga je našel Gorup Ivan iz Cepovna Ok. št. 87 v neki kleti, težko ranjenega in sicer v bližini obvoznice.

Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Černe Avguština, delavca iz Zagorja št. 191 uveče postopek za proglasitev Černe Mihaela za mrtvega in se mu postavi za skrbnika Černe Avguštin delavec iz Zagorja št. 191.

Poziva se Černe Mihael in vsakdo, ki mu je kaj znanega o pogrešanju, da javi tukajšnjemu sodišču ali skrbnici najkasneje do 15. julija 1947. Po preteku tega roka in na ponoven predlog bo sodišče odločilo o proglasitvi za mrtvega.

Krajno narodno sodišče, Ajdovščina.

Sp. 71/46-2
Bukovec Mihael pok. Mihaela in žive Katarine Pertout, rojen dne 2. aprila 1905, delavec, kmet iz Bukovca pri Kalu št. 28, nad Kanalom, je odšel v partizane dne 15. februarja 1943 in je bil dodeljen Sercevičevi brigadi, I. četi III. bataljona XIV. divizije kot čevljar. Koncem leta 1943 ali v začetku leta 1944 je bil ranjen ter je iz Babnega polja prepeljan z avionom v bolnico v Bari in pozneje v bolnico Gruma pri Barju, kjer ga je videl sredi julija 1944 je Lango Avgust iz Avč št. 49. Nato je izginila za njim vsaka sled.

Ker je verjetno, da bo nastopila zakonita domneva smrti, se na predlog Bukovec Angele iz Kala št. 28 uveče postopek za proglasitev Bukovec Mihaela za mrtvega in se mu postavi za skrbnico Bukovec Angela iz Kala št. 28.

pomagačih ter se je zadnjič javil 7. 5. 1944 iz zaporu okrožnega sodišča v Ljubljani, nakar je izginila vsaka sled o njem.

Sterle Franca, sin Franca in matere Marije roj. Plos, rojen 22. 5. 1923 v Jurjevi dolini, nazadnje stanujoč v Leskovi dolini, samski, logar, Slovenec, je stopil meseca novembra 1944 v NOV in je služil v III. bataljona IX. brigade VII. korpusa. Zadnja vest o njem je prišla v mesecu aprilu 1945, a od takrat se o njem ni več ni slišalo.

Frank Alojzij, sin Petra in Ivane roj. Lever, rojen 8. 2. 1925 v Smerku, tam nazadnje stanujoč na št. 14, samski, kmet, Slovenec, je bil od Italijanov 22. 2. 1943 od doma odpeljan in je služil v VI. specialnem bataljona v Italiji. Po izjavi njegove sestre Frank Zore je po razpadu Italije stopil v IV. Prekomorsko brigado in se je zadnjič javil iz Koruže decembra meseca 1943. Takrat je služil v 4. četi II. bataljona IV. Prekomorske brigade, potem pa o njem do danes ni ničesar znanega.

Bubič Anton, sin Matije in Ivane roj. Burlo, rojen 22. 3. 1923 v Starodu 17, tam nazadnje stanujoč, samski, delavec, Slovenec, je šel protostoljno v partizane 25. 3. 1944 in je v Sloveniji služil v 2. četi III. bataljona Cankarjeve brigade. Zadnjič se je oglasil meseca septembra 1944, a od tedaj se o njemu ni več ni slišalo.

Hrvat Ivan, sin Josipa in Marije roj. Vičič, rojen 29. 3. 1917 v Trebčah 17, tam nazadnje stanujoč, samski, kmet, Slovenec, je stopil v NOV 29. 10. 1943 in je bil dodeljen v Sercevičevi brigadi, 22. 2. 1943 od doma v vojsko o njem ni nikakih vesti, pa tudi vsa poizvedovanja za njim so ostala brezuspšna.

Baša Ivan-Jakob, sin Josipa in Jožefe roj. Čekada, rojen 25. 7. 1927 v Dolnja, tam nazadnje stanujoč št. 38, samski kmet, Slovenec, je šel v NOV protostoljno in to v Liko, odkoder se je zadnjič javil iz XIII. divizije meseca junija 1944. Po govoricah je bil pozneje prepeljan v XXXV. divizijo, od koder je bil nikakoli nikoli bilo nikakega glasu klub vse poizvedbam.

Mršnik Ludvik, sin Jožefa in Antonije roj. Čvetnič, rojen 9. 8. 1904 v Smrjah, nazadnje stanujoč v Zarečju 27, poročen, oče 1 otroka, krojač, Slovenec, je stopil v partizane 15. 8. 1944 in od njegovega odhoda od doma o njem ni nikakega glasu več, a tudi vse poizvedbe za njim so ostale brezuspšne.

Frank Franca, sin Antona in Ivane roj. Tomšič, rojen 9. 9. 1915 v Kirovcah, tam nazadnje stanujoč št. 7, samski, posestnik, Slovenec je bil od poloma Italije aktivist na terenu v okraju Sreznik, a januarja meseca 1945 je stopil v JA in služil kot komisar bataljona v XVII. brigadi Simona Gregorčiča XXX. divizije IX. Korpusa. O njem ni nikakega glasu več od 3. 4. 1945 in vse poizvedbe so brezuspšne.

Tomšič Frančiška, hči Josipa in Frančiške roj. Patur, rojen na Bači 17. 10. 1912, tam nazadnje stanujoč št. 5, samska, kmetica, Slovenka, je bila 14. 6. 1944 po izjavi njene matere Skok Frančiške po sovražniku aretirana in poslana v zapore Coroneo v Trst, od tu končno v taborišče Auschwitz, odkoder se ni povrnila. Do danes se nikomur ni javila in so tudi vse poizvedbe zaman.

Ker je verjetno, da so vsi zgoraj navedeni mrtvi, se za njih pri tukajšnjem sodišču po predlogu njihovih najbližjih sorodnikov uvaža postopek za proglasitev mrtvim in se obenem izdaja poziv, da se o pogrešanju poroča sodišču, ali s tem postavljemu skrbniku Ziberna Josipu, tu, sodnemu slugi.

Vsi pogrešanci se pozivajo, da se zgledajo pri podpisnem sodišču, ali sicer dajo kak glas o sebi.

Po 1. decembru 1947 se bo na ponoven predlog odločilo o njihovi proglasitvi mrtvim.

Krajno narodno sodišče v Ilirski Bistrici.

Ok. 69 do 78/47
Baša Alojzij, sin Ivana in Zofije roj. Dekleva, rojen 31. 5. 1909 v Spodnji Bistrici št. 1, tam nazadnje stanujoč, samski, kmet, Slovenec, je bil dne 27. 1. 1944 mobiliziran v Ilirski odredi; a je bil baje pozneje po izjavi njegove sestre od strani tega odreda likvidiran. Vsekakor pa o njem do danes ni nikakega glasu več.

Mršnik Stanislav, sin Josipa in Frančiške roj. Zadnik, rojen dne 10. 6. 1914 v Trstu, nazadnje stanujoč